Opłatę pocztową uiszczono ryczałtem.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

ROK XXXIX. Lwów, dnia 25 października 1935 r. NUMER 10.

TREŚĆ:

1.

Imprezy urządzane w szkołach.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 84 z dnia 30 września 1935 r. (I. Pol. 2474|35).

Wyjaśniając i uzupełniając okólnik z dnia 15 listopada 1934 r. (I. Pol. 4361/34[1]) w sprawie imprez urządzanych w szkołach, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządza, co następuje:

1. Zezwoleń na urządzanie imprez w szkołach w zasięgu ogólnopolskim udzielać będzie odtąd jedynie Ministerstwo W. R. i O. P. i to zasadniczo tylko instytucjom i organizacjom o charakterze społecznym, o ile wykażą się odpowiedniemi warunkami, — poszczególnym zaś osobom tylko w wypadkach zupełnie wyjątkowych. Postanowienie powyższe nie dotyczy tego rodzaju imprez wewnętrzno - szkolnych, na które zezwolenia udziela dyrektor (kierownik) szkoły.

2. Zezwoleń na urządzanie imprez w obrębie poszczególnych okręgów szkolnych udzielać będą właściwe kuratorja po zbadaniu naukowej, wychowawczej i artystycznej wartości zamierzonej imprezy, jej potrzeby, kwalifikacyj petenta, względnie charakteru ubiegającej się instytucji lub organizacji i t. d. Należy zatem odmawiać zezwoleń osobom, które nie posiadają odpowiednich kwalifikacyj osobistych, lub których imprezy mają charakter wyłącznie zarobkowy, a zbędne są ze stanowiska nauczania i wychowania. W żadnym razie udzielone zezwolenie nie może być uważane za równoznaczne z obowiązkiem popierania danej imprezy np. z tytułu realizowania nowych programów lub t. p. Zależnie od treści i charakteru imprez zezwolenia mogą być ograniczane tylko do pewnych terenów.

3. Zezwolenia, udzielane przez Ministerstwo W. R. i O. P. oraz kuratorja, opiewać będą tylko na przeciąg jednego roku szkolnego z tem, że mogą być cofnięte także i w ciągu roku szkolnego, jeżeli organizatorowie imprez nie będą się wywiązywali należycie ze swych obowiązków, przyjętych wobec władz szkolnych.

4. Kuratorja prowadzić będą dokładną ewidencję udzielonych zezwoleń i czuwać nad tem, by ilość ich odpowiadała rzeczywistym potrzebom szkoły i nie przekraczała właściwej miary. O zezwoleniach na urządzanie imprez w zasięgu ogólnopolskim Ministerstwo zawiadamiać będzie kuratorja.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S .Lw. z 1934 r., str. 636.

5. Imprezy, urządzane w szkołach na podstawie zezwoleń Ministerstwa W. R. i O. P. i kuratorjów, będą mogły odbywać się jedynie w godzinach pozalekcyjnych i być przeznaczone tylko dla młodzieży szkolnej i jej rodzin.

6. Opłaty wstępne na imprezy urządzane w szkołach muszą być dostosowane do stopnia zamożności młodzieży i każdorazowo co do wysokości uzyskać zgodę dyrekcyj (kierownictw) szkół.

Tak ustalone opłaty nie mogą żadną miarą być podwyższane przez organizatorów imprez pod rygorem cofnięcia udzielonego zezwolenia. Młodzieży niezamożnej, a zwłaszcza dzieciom rodziców bezrobotnych, należy zapewnić wstęp bezpłatny.

7. Zezwolenia, udzielane przez Ministerstwo W. R. i O. P. oraz kuratorja, mieć będą charakter fakultatywny; o dopuszczeniu bowiem odnośnych imprez na teren szkoły decydować będą zawsze inspektoraty, dyrekcje (kierownictwa) szkół, mając na uwadze lokalne warunki pracy szkolnej i potrzeby terenu. Uczęszczanie młodzieży szkolnej na te imprezy może być jedynie dobrowolne.

8. Podania o zezwolenie na urządzanie imprez w szkołach powinny między innemi zawierać dokładny program oraz zobowiązanie się petenta do ścisłego zastosowania się do wymagań inspekoratów i dyrekcyj (kierownictw) szkół.

9. W sprawie wyświetlania filmów dla młodzieży szkolnej przez kina objazdowe obowiązywać będzie zasada, że mogą być wyświetlane jedynie te filmy, które przez komisję badania filmów przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych zostaną uznane co najmniej jako „dozowolone dla młodzieży" lub które zaleci Ministerstwo W. R. i O. P.

10. Taśmy filmowe, przeźrocza, oraz aparaty projekcyjne muszą znajdować się w stanie zupełnie dobrym.

11. Przy urządzaniu jakichkolwiek imprez szkolnych, a zwłaszcza przy wyświetlaniu filmów muszą być zastosowane jak najdalej idące warunki bezpieczeństwa.

O powyższem zechcą Kuratorja zawiadomić wszystkie podległe sobie inspektoraty szkolne oraz dyrekcje szkół średnich, ogólnokształcących i zawodowych, polecając im równocześnie, by zgłaszającym się do nich organizacjom, zespołom i jednostkom podały treść niniejszego okólnika do wiadomości.

P. o. Dyrektora Departamentu: (—) *Al. Kawałkowski.*

2.

Medal Pamiątkowy XV-lecia odzyskania morza.

Pismo Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 16 września 1935 r. Nr. I Pol. 3069/35.

Nr. O. 23916/35. Pragnąc upamiętnić XV rocznicę odzyskania przez Polskę wolnego dostępu do morza, oraz w związku z pierwszą zaoceaniczną podróżą statku motorowego „PIŁSUDSKI”, rozpoczynającego w dniu 15 września r. b. normalny rejs na linji Gdynia - New York, Zarząd Główny Ligi Morskiej i Kolonjalnej wybił pamiątkowy medal w/g projektu profesora Akademji Sztuk Pięknych w Warszawie Tadeusza Breyera.

Medal ten został artystycznie wykonany w bronzie przez Mennicę Państwową.

Cena za sztukę wynosi 2 złote. Dochód ze sprzedaży medalu przeznaczony jest w całości na zasilenie prac programowych Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

Intencją Zarządu Głównego Ligi Morskiej i Kolonjalnej jest umożliwienie nabycia tego medalu przez najszerszy ogół obywateli, przyczem sam medal, będący niewątpliwie dla każdego nabywcy miłą pamiątką, trakuje Liga jako trwały środek propagandy spraw morskich i kolonjalnych, oraz jako środek umożliwiający zdobycie funduszów na ekspansję polską na terenach zamorskich.

Ministerstwo przesyła powyższe do wiadomości, celem zainteresowania nauczycielstwa i młodzieży szkolnej akcją Ligi.

P. o. Dyrektora Departamentu: (—) *Al. Kawałkowski.*

3.

Ulgi kolejowe młodzieży szkolnej.

Pismo Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 11 października 1935 r. Nr. I Praw. 2540/154/35.

Nr. O. 26227/35. Na życzenie Ministerstwa Komunikacji, wyrażone w piśmie z dnia 3 października 1935 r. Nr. HO. II. 24/101, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — w związku z okólnikiem Nr. 77 z dnia 6 września 1935 r. o legitymacjach szkolnych i ulgach kolejowych dla młodzieży szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 158) — przypomina, że:

1) szkoły, zakłady naukowe i kursy, niewymienione indywidualnie w wykazie do ulg kolejowych, ogłoszonym w Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych z dnia 1 września 1935 r. Nr. 34, nie są uprawnione

a) do wystawiania swym uczniom (słuchaczom) legitymacyj szkolnych ustalonych okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 77 z dnia 6 września 1935 r.,

b) do wydawania zaświadczeń szkolnych na ulgowe przejazdy kolejowe według dotychczasowego systemu. Między innemi instytucje oświaty pozaszkolnej nie mają obecnie prawa wystawiania legitymacyj szkolnych nowego wzoru i zaświadczeń szkolnych na ulgi kolejowe do czasu ogłoszenia osobnego wykazu tych instytucyj;

2) stosownie do postanowień taryfowych nie może korzystać z ulg przejazdowych również młodzież uczęszczająca na różnego rodzaju kursy, organizowane przy zakładach naukowych uprawnionych do ulg, jeżeli te kursy jako takie nie są wyszczególnione w wykazie; słuchaczom (uczniom) takich kursów nie przysługują oczywiście legitymacje szkolne według wzorów, ustalonych w okólniku Nr. 77.

Naczelnik Wydziału: (—) *Kazimierz Dubiel.*

4.

Zwolnienia od cła.

Pismo Min. Skarbu z dnia 27 sierpnia 1935 r. Nr. D. IV 21214/1/35 do Min. W. R. i O. P.[1])

Nr. O. 25798/35. W myśl art. 22 ust. II, p. 11, rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o prawie celnem (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 610) władze celne mogą zwalniać od cła przedmioty pokazowe i pomoce naukowe dla instytucyj naukowych oraz dla szkół, zakładów naukowych i wychowawczych; zwolnienia te są dokonywane na podstawie zaświadczeń, przewidzianych w § 16 do p. 11 rozporządzenia z dnia 9 października 1934 r. w sprawie przepisów wykonawczych do prawa celnego (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 820), które powinny być przedstawione urzędom celnym jednocześnie ze zgłoszeniem przedmiotów do odprawy celnej, a w każdym razie nie później, jak przed wydaniem ich do wolnego obrotu, gdyż tylko wtedy istnieje możność należytego ustalenia, czy dane zawarte w zaświadczeniach odpowiadają przedmiotom, zgłoszonym do odprawy celnej.

---

[1]) Pismo Min. W. R. i O. P. z dnia 7 października 1935 r. Nr. I. Praw. 1480/87/35.

W praktyce zdarzają się jednak dość częste przypadki, iż omawiane zaświadczenia oraz wnioski o zwolnienie od cła są przedstawiane dopiero w pewien czas po dokonaniu odprawy celnej i wydaniu przedmiotów do wolnego obrotu, co pociąga za sobą w razie uwzględnienia takich wniosków zarządzenie zwrotu pobranych już należności celnych. Takie postępowanie nie odpowiada przepisom celnym i znacznie utrudnia urzędowanie. Poza tem nie zawsze jest możliwe ustalenie tożsamości już wydanych do wolnego obrotu przedmiotów, skutkiem czego w takich razach wnioski o zwrot uiszczonego cła muszą być załatwiane odmownie.

Z uwagi na powyższe Ministerstwo Skarbu uprasza o wydanie zarządzenia, aby instytucje naukowe, szkoły, zakłady naukowe i wychowawcze przedstawiały urzędom celnym zaświadczenia, przewidziane w § 16 do p. 11 rozporządzenia z dnia 9 października 1934 r. w sprawie przepisów wykonawczych do prawa celnego, jednocześnie ze zgłoszeniem celnem, a w każdym razie nie później jak przed wydaniem przedmiotów do wolnego obrotu, względnie o ile same nie załatwiają formalności celnych, aby zaświadczenia te dostarczały upoważnionym do załatwienia formalności celnych osobom we właściwym czasie.

Dyrektor Departamentu: (—) *St. F. Królikowski.*

Art. 22, ust. II, p. 11, rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o prawie celnem (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 610).

Art. II. Władze celne mogą zwalniać od należności celnych:

11. przedmioty pokazowe i pomoce naukowe dla instytucyj naukowych oraz szkół, zakładów naukowych i wychowawczych, z wyjątkiem przedmiotów służących celom gospodarczym lub użytkowym, druki wszelkiego rodzaju przeznaczone dla publicznych zbiorów naukowych.

§ 16, do p. 11 rozporządzenia z dnia 9 października 1934 r. w sprawie przepisów wykonawczych do prawa celnego (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 820).

§ 16. Zwolnieni od należności celnych przedmiotów objętych ustępem II art. 22 następuje przy zastosowaniu wymienionych niżej przepisów do poszczególnych punktów tego ustępu:

do p. 11. 1) Przedmioty pokazowe i pomoce naukowe, służące do celów naukowych, jeżeli są sprowadzane przez wyższe zakłady naukowe oraz instytucje naukowe i zakłady naukowo - badawcze tak państwowe, jak i prywatne, zwalnia się na podstawie zaświadczeń tych zakładów i instytucyj, jeżeli zaś są sprowadzane przez szkoły średnie i ogólnokształcące, zakłady kształcenia nauczycieli, średnie i niższe szkoły za-

wodowe, szkoły zawodowe dokształcające oraz szkoły powszechne i zakłady wychowania przedszkolnego — na podstawie zaświadczeń kuratorjów okręgów szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, a dla analogicznych gdańskich szkół i zakładów — na podstawie zaświadczeń Wydziału Nauki, Sztuki i Oświecenia Publicznego Senatu Wolnego Miasta Gdańska.

2) Spis instytucyj naukowych i zakładów naukowo - badawczych, korzystających ze zwolnienia od cła, ustala i ogłasza w Monitorze Polskim Minister Skarbu.

3) Zaświadczenia na wolny od cła przywóz maszyn i narzędzi rzemieślniczych dla szkół zawodowych wydają tym szkołom wymienione w końcu ustępu pierwszego władze tylko po uprzedniem uzyskaniu na to zgody Ministerstwa Przemysłu i Handlu. W zaświadczeniu powinny być oznaczone data i numer odnośnego pisma Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

4) Ze zwolnienia korzystają szkoły państwowe publiczne i prywatne.

5) Nie podlegają zwolnieniu przedmioty służące potrzebom gospodarczym i administracyjnym.

6) Druki wszelkiego rodzaju, podlegające opłacie celnej, przeznaczone dla publicznych zbiorów naukowych, zwalnia się na podstawie wyniku rewizji i stwierdzenia ich przeznaczenia.

5.

Niewłaściwe wystąpienia firm handlowych.

Pismo Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 24 września 1935 r. Nr. I. Pol. 2693/35.

Nr. O. 24690/35. Szereg osób i firm handlowych usiłuje uzyskac zezwolenie na posługiwanie się podobizną Marszałka Piłsudskiego w celach konkurencyjno - handlowych, ofiarowując wzamian część dochodu na rzecz uczczenia pamięci Marszałka. Zgodnie ze stanowiskiem naczelnego Komitetu Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego Ministerstwo tego rodzaju wystąpienia uważa za wysoce niewłaściwe i zwraca uwagę, że wszelkie próby poszczególnych osób, czy firm, w kierunku zainteresowania urzędów i szkół podobnemi ofertami winny być kategorycznie odrzucane.

P. o. Dyrektora Departamentu: (—) *Al. Kawałkowski.*

6.

Zezwolenie na nauczanie.

Trzyletni okres zezwolenia na zatrudnienie w szkołach powszechnych.

Nr. BP. 25236/35. Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 28 września 1935 r. Nr. BP. 19779/35 wyjaśniło w pewnym konkretnym

przypadku, że w myśl postanowień art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) do trzyletniego okresu zezwolenia na zatrudnienie w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych nie należy wliczać czasu nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących lub zawodowych, lecz tylko pracę w szkolnictwie powszechnem.

7.

Zamawianie i nabywanie świadectw i druków o charakterze dokumentu urzędowego.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 69 z dnia 7 sierpnia 1935 r. (l. Praw. 2072/114/35).

Nr. O. 20686/35. W związku ze stwierdzonemi przez Drukarnię Państwową przypadkami usiłowania zakupu blankietów świadectw dojrzałości na podstawie fałszywych zamówień, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca przestrzeganie następującego — uzgodnionego z Drukarnią Państwową — trybu postępowania przy zaopatrywaniu się szkół w blankiety świadectw i innych druków, mających charakter dokumentu urzędowego, drukowanych w Drukarni Państwowej:

1) Zamówienie, kierowane do Drukarni Państwowej lub do księgarń, posiadających prawo sprzedaży świadectw, winno mieć wszystkie cechy pisma urzędowego, a więc papier z naddrukiem lub w inny sposób odbitą firmą szkoły, z numerem dziennika podawczego i datą, z własnoręcznym podpisem dyrektora (kierownika) szkoły lub jego zastępcy i odciśniętą pieczęcią urzędową szkoły.

2) W razie osobistego zakupywania blankietów świadectw, delegowana w tym celu osoba winna przedstawić przygotowane w powyższy sposób zamówienie a nadto piśmienne upoważnienie do odbioru świadectw i dowód osobisty dla stwierdzenia tożsamości; jeśli osobą zakupującą blankiety świadectw jest dyrektor (kierownik) szkoły, którego podpis figuruje na zamówieniu, w takim przypadku upoważnienie do odbioru świadectw jest zbędne i wystarczy w tym celu udowodnienie zajmowania stanowiska dyrektora (kierownika) danej szkoły.

3) O zamierzonem zakupieniu blankietów świadectw za pośrednictwem osoby upoważnionej, należy piśmiennie uprzedzić odnośny punkt sprzedaży z podaniem (w tem piśmie) wzoru podpisu odbiorcy świadectw.

4) Nie należy zamawiać świadectw w drodze telefonicznej bądź telegraficznej, gdyż takie zamówienia nie będą honorowane.

Dyrektor Departamentu: (—) *Al. Kawałkowski.*

8.

Ograniczenie czynności biurowo-administracyjnych w szkolnictwie ogólnokształcącem i zawodowem.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 30 września 1935 r. (Nr. BP. 21716/35).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 175).

Opracowywane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzenia, zmierzające do uregulowania wielu zagadnień życia szkolnego w związku z reformą szkolną spowodują niewątpliwie w przyszłości znaczne uproszczenia administracji szkolnej.

W dążeniu jednak do ograniczenia czynności biurowo - administracyjnych oraz podniesienia sprawności działania dyrektorów i kierowników szkół oraz nauczycieli w najbardziej istotnym dla nich zakresie pracy należy już teraz zastosować w tej dziedzinie konieczne uproszczenia.

W związku z tem zarządzam, co następuje:

1) Kuratorja i inspektoraty szkolne ograniczą ilość okólników i zarządzeń do istotnej, niezbędnej potrzeby, bacząc, by nie wyznaczać zbyt krótkich terminów wykonania, nie gromadzić materjałów, które nie będą mogły być celowo wykorzystane, nie stawiać zadań zbyt skomplikowanych lub niedość jasno sformułowanych, jednem słowem, by nie obarczać podległych im władz i szkół nadmiarem lub zbędną pracą i nieproduktywną pisaniną.

2) Wszelkie ankiety, zbieranie materjałów statystycznych i innych, opracowywanie monografji i t. p., podejmowane z inicjatywy kuratorjów oraz inspektoratów szkolnych, należy ograniczyć do najistotniejszych i najważniejszych potrzeb szkolnictwa i oświaty.

Analogiczne prace, przeprowadzane przez organizacje naukowe, kulturalne, społeczne i t. p. mogą być podejmowane przez szkoły tylko za zgodą władz szkolnych (Ministerstwa dla całego Państwa, Kuratorjum dla Okręgu).

Władze szkolne, udzielając zezwolenia, mogą — odpowiednio do sprawy — uzależniać udział szkół w danej akcji od dobrej woli nauczycieli.

3) Nie należy — poza zupełnie wyjątkowemi wypadkami — wymagać od inspektorów szkolnych, dyrektorów i kierowników szkół nadsyłania rocznych planów pracy, planów wizytacyjnych, planów pracy wychowawczej, dydaktycznej i t. p. Wgląd w te plany winien być dokonywany na miejscu w szkole (w inspektoracie).

4) Sprawozadania ogólne, nadsyłane obowiązkowo przez inspektoraty szkolne, dyrekcje i kierownictwa szkół władzom bezpośrednio przełożonym, ogranicza się do jednego, możliwie zwięzłego i krótkiego sprawozdania rocznego. Wszelkich perjodycznych sprawozdań za okres krótszy, niż rok szkolny, należy poza zupełnie wyjątkowemi wypadkami — poniechać.

Sprawozdanie roczne inspektora szkolnego winno — obok przedstawienia stanu szkolnictwa i poziomu szkół w obwodzie — objąć przedewszystkiem zmiany, jakie zaszły w porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym na terenie obwodu w zakresie liczby szkół, ich organizacji i w zakresie wykonania planu z roku sprawozdawczego, wreszcie inne zagadnienia i sprawy szczególnie ważne dla szkolnictwa w danym obwodzie.

Roczne sprawozdanie dyrektora lub kierownika szkoły winno być krótkie i zwięzłe i zawierać tylko dane, dotyczące realizacji rocznego planu dydaktycznego i wychowawczego oraz inne ważne momenty, mające istotne znaczenie dla szkoły. W końcowej części winno sprawozdanie zawierać zasadnicze wytyczne planu pracy na rok następny — w oparciu o stan faktyczny szkoły ujęty w sprawozdaniu.

W związku z powyższem znosi się stosowane gdzieniegdzie oddzielne okresowe i roczne sprawozdania szkół ze stanu wychowania fizycznego, opieki lekarskiej i dentystycznej, oświaty pozaszkolnej, dożywiania dzieci, świąt sadzenia drzewek, lasu, dni oszczędności, bibljoteczne i t. p.

Krótkie i rzeczowe wiadomości, dotyczące powyższych spraw, zależnie od potrzeb, winny się znaleźć w sprawozdaniu rocznem.

5) Sprawozdania z przebiegu konferencyj rejonowych (ognisk) należy ograniczyć do zwięzłego i krótkiego przedstawienia wyników, uchwalonych tez i wniosków.

6) Poza podziałem materjału nauczania, umieszczonym w „Dzienniku lekcyjnym" oraz poza planem wychowawczym, umieszczonym w księdze protokołów rady pedagogicznej, nie należy wymagać pisania żadnych innych (np. dziennych, tygodniowych i t. p.) planów wychowawczych i rozkładów materjału nauczania. W związku z tem nie należy żądać przesyłania odpisów podziału materjału nauczania i planu wychowawczego do wiadomości lub zatwierdzenia inspektoratu szkolnego — gdy chodzi o szkolnictwo powszechne, a kuratorjum — gdy chodzi o szkolnictwo średnie. Nie należy również żądać sporządzania zbyt szczegółowych i formalistycznie potraktowanych tak zw. „arkuszy korelacyjnych", kalendarzy uroczystości szkolnych, terminarzy wycieczek i t. p., ograniczyć je natomiast należy wyłącznie do niezbędnych i prostych w ujęciu zapisów.

7) Nie należy żądać od nauczycieli stałych lub niestałych pisania konspektów (planów) lekcyj, z wyjątkiem odbywających praktykę przedegzaminową kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, oraz — w szkolnictwie powszechnem — z wyjątkiem nauczycieli, mających składać egzamin praktyczny.

W związku z § 10 zarządzenia z 14 grudnia 1928 r. Nr. I. 7702/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1929 Nr. 1, poz. 3) nie należy wymagać od nauczycieli szkół powszechnych przy egzaminach praktycznych konspektów wszystkich lekcyj w ciągu całego roku szkolnego. Ilość wymaganych konspektów należy ograniczyć do kilkunastu.

8) Należy ograniczyć ilość, rodzaj i czas trwania wszelkich konferencyj, posiedzeń rad pedagogicznych, komisyj, zjazdów inspektorskich, dyrektorskich, nauczycielskich, zespołów nauczycielskich i t. p. przyczem docydować winna ich celowość i skuteczność oraz istotna potrzeba życia szkolnego.

Te same względy winny również rozstrzygać o sporządzaniu i rozmiarach protokołów posiedzeń rad pedagogicznych (z istotnemi tylko dla przebiegu obrad momentami), różnych sprawozdań, wykazów i t. p., które należy ograniczyć w rozmiarach i ilości do niezbędnych potrzeb szkolnych.

9) Osobne protokóły komisyj klasowych, przedmiotowych i t. p. — jeżeli prowadzi się je w szkole — winny być podawane jako załączniki do protokółów rad pedagogicznych, tak, by te same materjały nie były przedmiotem podwójnych protokółów.

10) Do czasu wprowadzenia nowych blankietów świadectw szkolnych należy wykazywać na nich ilość opuszczonych dni a nie godzin.

11) Nie należy, poza rejestrem i zestawieniami, zawartemi w dzienniku lekcyjnym, żądać prowadzenia dodatkowych wykazów frekwencji i oddzielnego prowadzenia księgi zwolnień i usprawiedliwień uczniów.

12) Znosi się obowiązek przesyłania inspektorowi szkolnemu przez kierownika szkoły kopij z księgi sanitarnej szkoły (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1918 Nr. 7, poz. 18).

13) W kronice szkolnej szkół powszechnych należy notować krótko i treściwie tylko najważniejsze wiadomości, dotyczące organizacji i życia szkoły, pomieszczenia i majątku szkolnego oraz wypadki z życia miejscowości, o ile miały poważniejszy wpływ na stosunki szkolne lub szczególne znaczenie dla szkoły.

14) Nie należy zgłaszać do Ubezpieczalni nauczycieli kontraktowych szkoły średniej ogólnokształcącej lub zawodowej przez dyrekcję (kierownictwo) szkoły, czyni to bowiem kuratorjum przy otwarciu uposażenia.

W związku z powyższem proszę Panów Kuratorów o wydanie dalszych zarządzeń zmierzających do ograniczenia czynności biurowo-kancelaryjnych w szkołach. Odnosi się to również do spraw nieobjętych niniejszem zarządzeniem, a wynikających z poleceń kuratorjum (inspektoratu szkolnego) i stosowanych na terenie okręgu szkolnego (obwodu) zbędnych czy skomplikowanych w formie sposobów wykonania (np. nadsyłanie prywatnych adresów nauczycieli do kuratorjum i inspektoratu, zgłoszeń do służby w terminie powakacyjnym, sprawozdań z zebrań rodzicielskich, miesięcznych sprawozdań ze stanu frekwencji, sprawozdań z zakończenia roku szkolnego, sprawozdań o absolwentach szkół, przygotowywania dla dozorów szkolnych szczegółowych planów, projektowanych do wynajęcia izb dla potrzeb szkoły i t. p.[1]).

W dążeniu do osiągnięcia najlepszych wyników w pierwszym etapie pracy nad uproszczeniem czynności biurowo-administracyjnych należy poddać to zagadnienie dalszej bacznej obserwacji i odnośne spostrzeżenia oraz wnioski przesyłać do Ministerstwa.

Minister W. R. i O. P.: (—) *W. Jędrzejewicz.*

9.

Ulgi w wykonaniu obowiązku służby wojskowej dla członków organizacji przysposobienia wojskowego

Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 29 czerwca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 348).[2])

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 60, poz. 455) zarządzam, co następuje:

§ 1. (1) Osoby obowiązane do służby wojskowej, które wykażą się czynnym udziałem w pracy przysposobienia wojskowego, będą korzystały w wykonywaniu obowiązku służby wojskowej z ulg, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszem.

(2) Z ulg korzystać mogą osoby obowiązane do odbycia obowiązkowej służby czynnej (poborowi, ochotnicy), oraz osoby obowiązane do do służby w rezerwie.

(3) Rodzaj i zakres ulg dla poborowych (ochotników) jest zależny od stwierdzonego przez właściwe władze stopnia i rodzaju wyszkolenia w przysposobieniu wojskowem, oraz od rodzaju broni, do której poborowy (ochotnik) został wcielony — dla rezerwistów zaś od stwierdzenia przez właściwe władze czasu pracy w przysposobieniu wojskowem.

---

[1]) Zarządzenia w tej sprawie są w opracowaniu i będą ogłoszone w następnym numerze Dz. Urz. Kur. O. S. Lw.

[2]) Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 171.

§ 2. (1) Stopień wyszkolenia w przysposobieniu wojskowem stwierdza świadectwo, wystawione przez właściwe władze przysposobienia wojskowego (wzór Nr. 1[1]).

(2) Władze te wystawiają świadectwa biorącym czynny udział w pracy przysposobienia wojskowego po ukończeniu II stopnia przysposobienia wojskowego, lub po ukończeniu kursu specjalnego.

(3) Ważność świadectwa trwa przez dwa lata od daty wystawienia. Może ona być przedłużoną na okres dalszy przez władze uprawnione do ich wystawiania, jeżeli dana osoba bierze nadal czynny udział w pracach przysposobienia wojskowego lub też w braku takich prac złoży egzamin wymagany przez władze przysposobienia wojskowego.

§ 3. (1) Komendanci obwodowi przysposobienia wojskowego przesyłają w terminie do 1 września każdego roku właściwym powiatowym komendantom uzupełnień wykazy imienne osób obowiązanych do czynnej służby wojskowej, którym przysługują ulgi z tytułu ukończonego II stopnia przysposobienia wojskowego ogólnego lub specjalnego.

(2) Na podstawie tych wykazów powiatowi komendanci uzupełnień wpisują fakt ukończenia przez poborowego (ochotnika) II stopnia przysposobienia wojskowego ogólnego lub specjalnego w wojskowych dokumentach ewidencyjnych, stosownie do obowiązujących w tym względzie przepisów.

§ 4. Ukończenie II stopnia przysposobienia wojskowego ogólnego lub specjalnego daje obowiązanym do odbycia obowiązkowej służby czynnej (poborowym, ochotnikom):

a) prawo do ulg w służbie wojskowej (§ 5);
b) prawo do otrzymania urlopu czasowego (§ 7);
c) prawo do skrócenia czasu obowiązkowej służby czynnej (§ 8) .

§ 5. Ulgi w służbie wojskowej (§ 4 pkt. a) polegają na:

a) prawie do noszenia na mundurze wojskowym odznaki ukończenia II stopnia przysposobienia wojskowego;

b) prawie do otrzymywania zezwoleń na wychodzenie z koszar, tudzież do otrzymywania przepustek w niedziele i święta, również w trzech pierwszych miesiącach służby;

c) otrzymywaniu urlopów okolicznościowych na święta wyznaniowe oraz na święto wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego tego powiatu, w którym dana osoba otrzymała wyszkolenie przysposobienia wojskowego;

d) przyznawaniu pierwszeństwa przy wyznaczaniu do szkół podoficerskich (równorzędnych);

e) przyśpieszonym awansie do stopnia st. szeregowca (równorzędnego) w razie dobrych postępów w szkole podoficerskiej;

---

[1]) W niniejszym przedruku wzory opuszcza się.

f) przyśpieszonym awansie do stopnia kaprala w myśl art. 22 ust. 2 lit. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o służbie wojskowej podoficerów (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 747).

§ 6. Ulgi, przewidziane § 5, przysługują poborowym i ochotnikom niezależnie od tego, czy poborowy (ochotnik) odbywa skróconą czynną służbę wojskową w myśl ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (poborowi i ochotnicy z cenzusem), czy też nie (poborowi i ochotnicy bez cenzusu).

§ 7. (1) Urlopu czasowego (§ 4 pkt. b) udziela dowódca o uprawnieniach co najmniej dowódcy pułku tym podoficerom i szeregowcom, którzy posiadali w dniu wcielenia ich do szeregów ważne świadectwo z ukończenia II stopnia przysposobienia wojskowego ogólnego lub specjalnego, a którzy nie odbywają skróconej czynnej służby wojskowej w myśl ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (poborowi, ochotnicy bez cenzusu).

2) Urlop ten jest udzielany w drugim roku służby w zależności od rodzaju broni i rodzaju ukończonego przysposobienia wojskowego w następujących wymiarach:

Rodzaj broni	Rodzaj ukończonego przysposobienia wojskowego	Czas trwania urlopu
Piechota	Ogólne i specjalne	2 tygodnie
Kawalerja	Ogólne i specjalne	4 tygodnie
	Przysposobienie wojskowe konne	6 tygodni
Artylerja	Ogólne i specjalne	4 tygodnie
Lotnictwo	Lotnicze	4 tygodnie
Saperzy, Wojska łączności, Bronie pancerne, Tabory, Żandarmerja, Lotnictwo, Służba zdrowia	Ogólne i specjalne	2 tygodnie

3) Wymiar urlopu, przewidziany dla podoficerów i szeregowców, odbywających obowiązkową służbę w formacjach: saperów, wojsk łączności, broni pancernych, taborów, żandarmerji, lotnictwa i służby zdrowia może być przedłużony do 3-ch tygodni w zależności od ogólnych warunków służby w danej formacji oraz od stopnia wyszkolenia i zachowania się w służbie danego podoficera lub szeregowca.

§ 8. (1) Skrócenie czasu obowiązkowej służby czynnej (§ 4 pkt. c) polega na późniejszym od ustalonego dla ogółu poborowych terminie wcielenia do szeregów niezależnie od tego, czy poborowy (ochotnik) ukończył II stopień przysposobienia wojskowego ogólnego, czy też specjalnego i do jakiego rodzaju broni został wcielony.

(2) Poborowi (ochotnicy) bez cenzusu, ze świadectwem II stopnia przysposobienia wojskowego lotniczego winni być wcielani do formacyj lotniczych.

(3) Poborowi (ochotnicy), uprawnieni do odbywania skróconej czynnej służby wojskowej z mocy ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym nie korzystają z tytułu ukończenia II stopnia przysposobienia wojskowego ze skrócenia czasu czynnej służby wojskowej w myśl niniejszego rozporządzenia.

§ 9. Skrócenie czasu obowiązkowej służby czynnej na podstawie świadectwa z ukończenia II stopnia przysposobienia wojskowego ogólnego wynosi:

a) dla wcelonych do formacyj: piechoty i lotnictwa — 6 tygodni;

b) dla wcielonych do formacyj: broni pancernych, taborów, żandarmerji i służby zdrowia — 4 tygodnie;

c) dla wcielonych do formacyj saperów i wojsk łączności — 4 tygodnie; — nie dotyczy to jednak poborowych i ochotników, wcielonych do formacyj elektrotechnicznych i radjotelegraficznych.

§ 10. (1) Skrócenie czasu obowiązkowej służby czynnej na podstawie świadectwa z ukończenia II stopnia przysposobienia wojskowego specjalnego: lotniczego, radjotelegraficznego i elektrotechnicznego wynosi przy wcieleniu do tej broni, której odpowiada rodzaj ukończonego przez poborowego (ochotnika) specjalnego wyszkolenia w przysposobieniu wojskowem:

a) dla wcielonych do formacyj lotnictwa — 6 tygodni;

b) dla wcielonych do formacyj radjotelegraficznych i elektrotechnicznych — 4 tygodnie.

(2) W razie ukończenia przez poborowego (ochotnika) przysposobienia wojskowego ogólnego i specjalnego — skrócenie służby następuje w rozmiarze, przewidzianym dla przysposobienia wojskowego specjalnego.

§ 11. (1) W przypadku wcielenia poborowego (ochotnika) z ukończonym II stopniem przysposobienia wojskowego specjalnego (konnego, elektrotechnicznego, radjotelegraficznego lub geograficznego) nie do formacji, która odpowiada wyszkoleniu specjalnemu, otrzymanemu przez niego w przysposobieniu wojskowem specjalnem, lecz do formacyj: piechoty, lotnictwa, saperów, wojsk łączności, broni pancernych, służby zdrowia, taborów lub żandarmerji, — skrócenie czasokresu służby czynnej wynosi normy, przewidziane w § 9.

(2) Powyższe postanowienie nie dotyczy formacyj elektrotechnicznych i radjotelegraficznych, w których przysługują ulgi jedynie z tytułu ukończenia II stopnia przysposobienia wojskowego specjalnego (elektrotechnicznego w formacjach elektrotechnicznych lub radjotelegraficznego w formacjach radjotelegraficznych).

§ 12. Poborowym (ochotnikom) z cenzusem, którzy stracili prawo do skróconej czynnej służby wojskowej, nie przysługują żadne ulgi z tytułu posiadania świadectwa z ukończenia II stopnia przysposobienia wojskowego.

§ 13. (1) Podstawę udzielania ulg dotyczących skrócenia czasu obowiązkowej służby czynnej (§§ 9—11) stanowią wpisy w ewidencji wojskowej o ukończeniu II stopnia przysposobienia wojskowego. Wpisy te uskutecznia powiatowy komendant uzupełnień bądź na podstawie wykazów komendantów obwodowych przysposobienia wojskowego (§ 3), bądź na podstawie świadectw, przedstawianych przez poborowego (ochotnika) w czasie poboru wojskowemu członkowi komisji poborowej lub po poborze, jednak przed terminem, wyznaczonym dla stawienia się w formacji, powiatowemu komendantowi uzupełnień.

2) Przedstawienie przez poborowego (ochotnika) władzom wojskowym świadectwa z ukończonego II stopnia przysposobienia wojskowego po terminach, określonych w ust. 1, nie daje prawa do ulg, przewidzianych w §§ 9—11; nie pozbawia jednak prawa do ulg, przewidzianych w § 5 i 7, jeżeli ubiegający się o te ulgi przedstawi świadectwo z ukończenia II stopnia przysposobienia wojskowego przełożonemu z prośbą o przyznanie mu tych ulg.

§ 14. (1) Przyznanie ulg poborowemu (ochotnikowi) z tytułu ukończenia II stopnia przysposobienia wojskowego ogłasza się w rozkazach dziennych formacyj.

(2) Ukończenie II stopnia przysposobienia wojskowego ogólnego i specjalnego należy uwidocznić w legitymacjach osobistych podoficerów i szeregowców oraz w ich dokumentach ewidencyjnych, prowadzonych w podziałach.

§ 15. Ulgi dla obowiązanych do służby wojskowej w rezerwie polegają na zaliczeniu pracy w przysposobieniu wojskowem na poczet ćwi-

czeń wojskowych w rezerwie dla oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy oraz na przyśpieszeniu awansów dla podoficerów rezerwy.

§ 16. (1) Zaliczenie czasu pracy w przysposobieniu wojskowem na poczet ćwiczeń wojskowych w rezerwie — może nastąpić tylko co do tych oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy, którzy uczestniczą w pracach przysposobienia wojskowego, odpowiadających temu rodzajowi broni lub służby, do którego dany oficer, podoficer lub szeregowiec rezerwy posiada przydział mobilizacyjny, oraz o ile nie chodzi o ćwiczenia:

a) przewidziane dla oficerów rezerwy w art. 79 ustęp przedostatni ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym;

b) przewidziane dla oficerów, podoficerów i szeregowców rezerwy w art. 83 ustęp 2 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

(2) Postanowienie to nie dotyczy pilotów i obserwatorów rezerwy lotnictwa nawet w wypadku regularnego odbywania przez pilotów płatnych lotów ochotniczych w ośrodkach przysposobienia wojskowego.

§ 17. (1) Pod warunkami wskazanemi w § 16 należy zaliczać na poczet jednego ćwiczenia wojskowego w rezerwie:

a) oficerom rezerwy — dwa lata pracy w przysposobieniu wojskowem w charakterze dowódcy lub instruktora, z dopuszczalną przerwą, wynoszącą w sumie nie więcej niż 6 miesięcy;

b) podoficerom i szeregowcom rezerwy — z wyjątkiem specjalistów, powołanych do tych formacyj, które każdorazowo określa Minister Spraw Wojskowych w rozkazie o powołaniu rezerwistów — 1 rok pracy w przysposobieniu wojskowem w charakterze instruktora — lub 2 lata pracy w innym charakterze, z dopuszczalną przerwą przy jednorocznej pracy 3 miesięcy, przy dwuletniej pracy 6 miesięcy.

(2) W ten sposób mogą być zaliczone oficerom rezerwy dwa ostatnie ćwiczenia wojskowe w rezerwie nie więcej jednak jak 8 tygodni ćwiczeń, zaś podoficerom i szeregowcom rezerwy jedno ostatnie ćwiczenie w rezerwie, jednak nie więcej jak 4 tygodnie ćwiczeń.

§ 18. (1) Podstawą do zaliczania prac w przysposobieniu wojskowem na poczet ćwiczeń w rezerwie (§ 17) są zaświadczenia, wystawione oficerom rezerwy przez dowódców okręgów korpusów (wzór Nr. 2[1]), zaś podoficerom i szeregowcom rezerwy przez dowódców właściwych formacyj wojska (wzór Nr. 3) — na podstawie opinij komendantów obwodowych przysposobienia wojskowego, względnie dowódców kursów instruktorskich przysposobienia wojskowego.

(2) Na podstawie tych zaświadczeń dowódca formacji ewidencyjnej zalicza odbytą pracę w przysposobieniu wojskowem na poczet wojskowych ćwiczeń w rezerwie, zawiadamiając o zaliczeniu właściwego powia-

towego komendanta uzupełnień, ponadto co do oficerów przy dołączeniu zaświadczenia, wystawionego przez dowódcę okręgu korpusu, także właściwego przełożonego na szczeblu Ministerstwa Spraw Wojskowych, celem uwidocznienia zaliczenia w ewidencji personalnej oficerów rezerwy.

§ 19. Podoficerom rezerwy, pracującym w przysposobieniu wojskowem w charakterze instruktorów co najmniej 2 lata, przysługuje prawo do awansu do następnego stopnia w ramach rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców. Awans może nastąpić jedynie w czasie odbywania ćwiczeń. Awans uskutecznia dowódca formacji, w której podoficer odbywa ćwiczenia. Wniosek awansowy przedstawia komendant obwodu przysposobienia wojskowego, w którym podoficer ten pracował jako instruktor. Za pracę w przysposobieniu wojskowem awansować można tylko jeden raz.

§ 20. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia[1]).

Kierownik Min. Spraw Wojskowych: (—) *Tadeusz Kasprzycki.*

10.

Ulgi w opłatach szkolnych dla dzieci funkcjonarjuszów przedsiębiorstw państwowych.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 86, z dnia 3 października 1935 r. (I R. 6127/35).

Nr. II. 25484/35. Ministerstwo wyjaśnia, że wszelkie ulgi w opłatach szkolnych i taksach egzaminacyjnych, przyznane czynnym funkcjonarjuszom państwowym i wojskowym zawodowym odnośnemi zarządzeniami Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przysługują również czynnym funkcjonarjuszom przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telefon i Telegraf".

Dzieciom pracowników innych przedsiębiorstw państwowych, monopoli państwowych, Banku Polskiego, Banku Gospodarstwa Krajowego oraz Państwowego Banku Rolnego zniżki w opłatach mogą być udzielane tylko indywidualnie — w wypadku niezamożności i w granicach zwolnień, ustalonych odnośnemi zarządzeniami Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

P. o. Dyrektora Departamentu: (—) *Al. Kawałkowski.*

---

[1]) 26 lipca 1935 r.

11.

Dzieci — ofiary ruchu kołowego.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 76 z dnia 12 sierpnia 1935 r. (II 4261/35).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 157).

Celem należytego uświadomienia młodzieży szkolnej o niebezpieczeństwie grożącem jej na ulicy, Ministerstwo poleca dyrekcjom i kierownictwom wszystkich podległych szkół, aby wychowawcy poszczególnych klas i oddziałów corocznie na początku roku szkolnego zwracali młodzieży szkolnej uwagę na konieczność ścisłego stosowania się do obowiązujących przepisów o ruchu na ulicach miast i drogach publicznych.

W szczególności należałoby wpoić w uczniów przeświadczenie, że

1) nie należy bawić się na szosach i ulicach,

2) samochód, będący w pełnym biegu, nie da się raptownie zatrzymać,

3) wzbronione jest usiłowanie zawieszania się w tyle pojazdów,

4) nie należy szybko przechodzić przez jezdnię przed zbliżającym się samochodem, tramwajem,

5) idąc należy korzystać tylko z chodnika, a na jezdnię wkraczać wyłącznie w razie przechodzenia na drugą stronę ulicy,

6) przejścia przez jezdnię dokonuje się najkrótszą drogą — w pobliżu skrzyżowania ulic,

7) przechodzi się przez jezdnię krokiem przyśpieszonym przy zwracaniu uwagi na pojazdy, nadjeżdżające z lewej, a następnie z prawej strony,

8) usłyszawszy nawoływania lub sygnał ostrzegawczy należy obejrzeć się w kierunku głosu lub też zatrzymać się, by dać drogę pojazdowi,

9) stanie na jezdni i spacerowanie po niej jest wzbronione.

Poza tem należy również wyjaśnić uczniom rowerzystom, że w myśl obowiązujących przepisów nie wolno w czasie jazdy wykonywać popisowych ruchów i ewolucji, ścigać się z innym pojazdem, brać drugiego kolegę na rower, jakoteż obciążać rower ciężkiemi przedmiotami — koniecznem natomiast jest przed użyciem roweru badać sprawność hamulców i przyrządu sygnałowego, a w chwili nastania zmierzchu lub mgły używać świecącej silnie latarki.

W związku z tem należy w szkołach powszechnych w oddziałach I i II-gim zwrócić szczególną uwagę na wiążący się z tą akcją materjał nauczania z zakresu kultury życia codziennego, wskazany w obowiązującym programie zajęć praktycznych, oraz na odpowiednie przystosowanie jego realizacji do warunków środowiska, w którem szkoła pracuje.

Podsekretarz Stanu: (—) Prof. *K. Chyliński.*

12.

Dodatki służbowe.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 31 lipca 1935 r. (Nr. BP. 17457/35).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 152).

Na podstawie § 40 pkt. 5 lit. c) i § 65 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustala się następujące dodatki służbowe dla dyrektorów szkół, mających za zadanie dalsze kształcenie w zawodzie nauczycielskim nauczycieli czynnych:
a) dyrektor Państwowego Instytutu Nauczycielskiego — 350 zł,
b) dyrektor Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej — 250 zł,
c) dyrektor Państwowego Instytutu Robót Ręcznych — 250 zł,
d) dyrektor Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego — 150 zł.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1935 r.

Minister W. R. i O. P.: (—) *W. Jędrzejewicz.*

13.

Egzaminy nadzwyczajne w szkołach powszechnych.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 63 z dnia 20 lipca 1935 r. (II P. 1919/35).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 153).

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 31 marca 1926 r. w sprawie egzaminów nad-

zwyczajnych z zakresu programu nauczania w szkołach powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 100[1]) inspektoraty szkolne organizują w swoich siedzibach komisje egzaminacyjne dla przeprowadzenia wspomnianych egzaminów. Ze względu jednak na konieczność umożliwienia składania egzaminu kandydatom niezamożnym, dla których wyjazd z miejscowości nieraz znacznie oddalonych od siedzib inspektoratów szkolnych jest za kosztowny, Ministerstwo zgadza się na udzielanie przez kuratorja w poszczególnych wypadkach zezwoleń na organizowanie w razie istotnej potrzeby komisyj egzaminacyjnych poza siedzibą inspektoratu szkolnego, w miejscowościach, posiadających pełną 7-klasową publiczną szkołę powszechną.

Wspomniana komisja winna urzędować w lokalu szkoły powszechnej, wyznaczonej przez inspektora szkolnego.

Dyrektor Departamentu: (—) Dr. *D. Mendys.*

16.

Organizacja pracy w szkołach powszechnych.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 68 z dnia 9 sierpnia 1935 r. (II P. 4488/35).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 156).

W związku z rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 4 maja 1935 r. o organizacji roku szkolnego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 37[2]) zarządzam zmianę niektórych terminów ustalonych w okólniku Nr. 116 z dnia 12 lipca 1932 r. w sprawie organizacji pracy w szkołach powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 56[3]), a mianowicie:

1) Ustalony w punkcie 5 termin przesyłania inspektorowi szkolnemu sprawozdania z organizacji szkoły zmienia się z 20 września na 5 października, przyczem sprawozdanie dotyczyć ma stanu z dnia 1 października.

2) Ustalony w punkcie 7 termin przesyłania kuratorjum zestawień ze sprawozdań z organizacji szkół w powiecie zmienia się z 15 na 30 października.

3) Ustalony w punkcie 8 termin przesyłania Ministerstwu zestawie-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 304.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1935 r., str. 202.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1932 r., str. 508.

nia okręgowego z organizacji szkół zmienia się z 31 października na 15 listopada.

Za Min. W. R. i O. P.: (—) Prof. *K. Chyliński*
Podsekretarz Stanu.

15.

Opieka hygjeniczna w szkołach powszechnych na terenie województwa lwowskiego.

Okólnik z dnia 27 września 1935 r. (Nr. 23335/35).

Urząd Wojewódzki Lwowski, Wydział Zdrowia, w trosce o zdrowie dziatwy szkolnej zamierza otoczyć ją opieką higjeniczną, wykonywaną przez pielęgniarki Powiatowych Ośrodków Zdrowia, względnie Poradni Przeciwgruźliczych. Celem umożliwienia wstępu do szkoły pielęgniarkom, wyznaczonym przez lekarzy powiatowych do tych funkcyj, należy po ich osobistem, względnie pisemnem zgłoszeniu się w inspektoracie, powiadomić o tem podległych kierowników szkół, którzy przez swe zarządzenia ułatwią pielęgniarce wykonywanie powierzonego im zadania.

Zarazem należy zarządzić, aby kierownicy szkół, w których będą wykonywane czynności przez wspomniane pielegniarki, zaznaczali ten fakt w rocznych sprawozdaniach ze stanu sanitarnego szkoły.

Okręgowy Wizytator Higjeny i Wych. Fiz.: (—) Dr. *J. Pisch.*

16.

Szkoły prywatne, przedszkola, chedery i kursy religijne, realizujące systematyczny program wychowawczy.

Okólnik Kuratorjum O. S. L. z dnia 26 września 1935 r. Nr. I. 24853/35.

Na podstawie ustawy o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych z dnia 11 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) oraz rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 czerwca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 473) wymagane są następujące dane do otrzymania zezwolenia na otwarcie szkoły prywatnej, przedszkola, chederu, kursu religijnego.

1) Statut (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1932 r., str. 281 i 399 i z roku 1933, str. 162) sporządzony ściśle według podanego wzoru w 3 równobrzmiących egzemplarzach. Statut (odpisy, tłumaczenie) winien być

przeglądnięty przez inspektorat szkolny, a jeżeli nie odpowiada wzorowi, zwrócony do uzupełnienia. Przedkładając statut Kuratorjum, należy stwierdzić, że treść jego odpowiada w zupełności wzorowi, względnie wskazać na braki i podać powody, dlaczego nie zostały usunięte.

2) Dowód, że jest odpowiedni lokal, o którego przydatności orzeka wojewódzka władza administracji ogólnej.

Również inspektor szkolny winien stwierdzić, czy lokal zakładu jest przydatny ze względu na potrzeby szkolne.

Jeżeli władza wojewódzka orzeknie, że lokal jest nieodpowiedni i wskaże braki, jakie należy usunąć, jest rzeczą inspektoratu zawiadomić o tem właściciela szkoły, polecić je usunąć i przedłożyć sprawę dopiero po należytem wykonaniu polecenia przez właściciela zakładu (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 163).

3) Dowód odpowiedniego wyposażenia w urządzenie i pomoce naukowe. Inspektorat szkolny, dołączając spis inwentarza i pomocy naukowych, winien stwierdzić, że ilość i jakość sprzętów oraz pomocy odpowiada wymogom pedagogicznym.

4) Roczny preliminarz budżetu zakładu naukowego oparty na realnych podstawach i wykazaniu się bądź własnym odpowiednim majątkiem, bądź poręczeniem innych osób, zabezpieczającem w dostatecznej mierze wykonanie zobowiązań właściciela.

Zamiast wykazania się majątkiem lub poręczeniem może nastąpić złożenie w liczbie gwarantującej utrzymanie zakładu deklaracyj rodziców, zobowiązujących się do uiszczania przez cały rok szkolny opłat szkolnych.

5) Pisemne stwierdzenie właściwych władz państwowych t. j. starostów powiatowych (grodzkich), że ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie zakładu naukowego zachowywał się nienagannie pod względem moralności oraz stosunku do Państwa.

Jeżeli właścicielem szkoły jest stowarzyszenie lub fundacja, wówczas właściciel winien przedłożyć jedynie dowód zarejestrowania przez władze administracji ogólnej (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1932 r., str. 411 i Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1934 r., str. 449 — odmowa).

6) Dowód obywatelstwa Państwa Polskiego dla założyciela szkoły.

7) Dokumenty tyczące osoby dyrektora (kierownika): a) zaświadczenie o obywatelstwie, b) zaświadczenie władzy administracyjnej I instancji o moralności i nienagannem ustosunkowaniu się do Państwa (jak w punkcie 5-tym), c) dokument stwierdzający kwalifikacje do nauczania.

8) Dyrektor (kierownik) zakładu obowiązany jest przedstawić spis nauczycieli zaangażowanych oraz zgłaszać wszelkie późniejsze zmiany.

Spis nauczycieli winien zawierać: 1) imię i nazwisko, 2) datę urodzenia, 3) wyznanie, 4) narodowość, 5) przynależność państwową, 6) kwalifikacje do nauczania, 7) lata pracy pedagogicznej nauczycieli oraz spis przedmiotów, których mają nauczać, 8) zaświadczenie władzy administracyjnej I instancji o moralności i nienagannem ustosunkowaniu się do Państwa (jak punkt 5).

Kuratorjum dopuści nauczyciela do nauczania względnie odmówi mu prawa nauczania w zakładzie ze względów pedagogicznych.

Na następny rok szkolny spis nauczycieli winien być nadesłany najpóźniej do 15 czerwca. Przedkładając taki spis Kuratorjum, winien inspektorat zwrócić uwagę na to, którzy z nauczycieli posiadają odpowiednie kwalifikacje, a którym tych kwalifikacyj brak.

9) Po otrzymaniu prośby o zezwolenie na otwarcie prywatnego zakładu, winien inspektorat zażądać od właściciela dopełnienia warunków wyszczególnionych w punktach 1—8, a po otrzymaniu odpowiedzi, skontrolować, czy zostały spełnione powyższe wszystkie warunki, od których zależy otrzymanie zezwolenia na otwarcie szkoły.

W razie skonstatowania, że przedłożone dane nie odpowiadają warunkom wyszczególnionym w punktach 1—8 niniejszego okólnika, winien inspektorat przeprowadzić odpowiednią korespondencję i przedłożyć Kuratorjum wniosek dopiero po kompletnem zebraniu wszystkich potrzebnych danych względnie po upływie ostatecznego terminu zakreślonego do wykonania polecenia inspektoratu. W myśl § 22 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z 7 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 473) termin powyższy powinien być nie krótszy niż 2 miesiące od dnia doręczenia wezwania za dowodem, który należy przedłożyć Kuratorjum.

10) Przedkładając Kuratorjum sprawozdanie, należy w niem wymienić (w tej samej kolejności, co w okólniku) wszystkie punkty od 1 do 8, zaznaczając przy każdym, czy zebrane zostały wszystkie potrzebne dane i czy one odpowiadają przepisom, względnie jakie są braki i z jakiego powodu nie zostały usunięte.

11) W razie częściowego spełnienia przez właścicieli warunków podanych w punktach od 1 do 8, winien Inspektorat przedłożyć sprawę Kuratorjum, lecz tylko w tym wypadku, o ile właściciel zażąda wydania mu orzeczenia, stwierdzającego wypełnienie poszczególnego warunku.

12) O ile właściciel będzie nadsyłał częściowe dane zawarte w punktach od 1 do 8, nie żądając wydania orzeczenia jak w punkcie 11, należy sprawę przedłożyć Kuratorjum dopiero po spełnieniu przez właściciela wszystkich warunków zawartych w punktach od 1 do 8.

13) Zakłady naukowe, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy o szkołach prywatnych, które nie uzyskają orzeczenia o spełnieniu wa-

runków (od 1 do 8) ulegają zamknięciu najpóźniej do dnia 31 sierpnia 1937 r. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1935 r., str. 296).

14) Po otrzymaniu z Kuratorjum orzeczenia stwierdzającego, że właściciel zakładu naukowego spełnił warunki przewidziane w ust. 1 art. 2 ustawy (punkty 1 do 8 niniejszego okólnika), wezwie Inspektorat równocześnie właściciela zakładu

a) do przedstawienia kandydata na delegata wymienionego w § 10 punkt 11 statutu szkoły, kursu, a w § 9 punkt 11 statutu przedszkola,

b) do podania norm opłat szkolnych według § 10 punkt 11 statutu szkoły, kursu, a § 9 punkt 11 statutu przedszkola,

c) do podania norm uposażenia kierownika szkoły, przedszkola, kursu i grona nauczycielskiego według § 10 punkt 1 statutu szkoły, kursu, a § 9 punkt 1 statutu przedszkola,

d) do przedłożenia do zatwierdzenia formatu i tekstu pieczęci szkoły, kursu, według § 14 statutu, a § 12 statutu przedszkola. Inspektorat szkolny winien stwierdzić, czy pieczęć odpowiada wymogom podanym w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 514 i z 1934 r., str. 286, a w przeciwnym razie zwrócić do uzupełnienia braków i przedstawić Kuratorjum dopiero po zupełnem ich usunięciu,

e) do przedłożenia do zatwierdzenia regulaminu przewidzianego w § 12 statutu szkoły, kursu, a w § 11 statutu przedszkola.

15) Wezwaniu należy zakreślić odpowiedni termin do wykonania i przesłać Kuratorjum o ile możności jednem sprawozdaniem dane wyszczególnione w punkcie 14-tym.

Rzeczą Inspektoratu będzie, w razie zauważenia braków, zwrócić sprawę do uzupełnienia.

16) Jako władza sprawująca nadzór nad zakładami naukowemi w okręgu winien Inspektorat Szkolny baczyć, by szkoły, przedszkola, kursy, chedery, prowadzone były w sposób w ustawie i rozporządzeniu przewidziany.

Dlatego przypomina się postanowienia powołanej na wstępie ustawy i rozporządzenia, tyczące zwinięcia, względnie zamknięcia prywatnych zakładów naukowych oraz usunięcia kierownika i nauczycieli (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 7).

17) Postanowienia tyczące spraw poruszonych w niniejszym okólniku podane są — o ile dotyczą

1) chederów, w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1934 r., str. 25, oraz okólniku z 23 grudnia 1933 Nr. I. 37440/33),

2) prywatnych kursów dla dorosłych, w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 165,

3) ochronek o działalności charytatywnej, w okólniku Nr. 4 z 2-go stycznia 1935 r. Nr. I. 35006/34,

4) zamknięcia szkoły, przedszkola, chederu, w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1934 r., str. 249,

5) kwalifikacyj wychowawczyń przedszkola, w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 478,

6) nadto przypomina się okólniki z 26 sierpnia 1932 r. Nr. I. 10828/32, z 23 grudnia 1933 r. Nr. I. 34623/33.

Okólniki nieogłoszone w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. pod 1), 3), 6) podaje się poniżej.

P. o. Naczelnika Wydziału: (—) ***R. Koestlich.***

Okólnik z dnia 26 sierpnia 1932 (Nr. I. 10828/32).

Ustawa z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) wprowadza nowe normy, skutkiem czego władze szkolne muszą dokonać między innemi rewizji już nadanych koncesyj. Równocześnie Kuratorjum zamierza uregulować ostatecznie stosunek do prywatnych szkół powszechnych i przedszkoli już istniejących, które jednak koncesyj dotychczas nie otrzymały. Kładę na to specjalny nacisk i polecam radom szkolnym powiatowym bezwzględnie przypilnować wykonania tych spraw, względnie doniesienia w swoim czasie o uchylaniu się od wykonywania przez poszczególnych właścicieli czy też kierowników prywatnych szkół powszechnych (przedszkoli).

I. W tym celu , zgodnie z art. 12 powołanej ustawy oraz § 22 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 473), należy wezwać właścicieli wszystkich istniejących w tamt. powiecie prywatnych szkół powszechnych oraz przedszkoli, realizujących systematyczny program wychowawczy — (wyłączone są więc np. przedszkola sezonowe, co do których istnienia, jako instytucyj opieki społecznej, decydują władze administracji ogólnej) — do wykazania, iż wypełnili warunki wymienione w art. 2 cytowanej ustawy.

Prośba właściciela o założenie szkoły winna zawierać: a) świadectwo obywatelstwa właściciela, b) statut szkoły, odpowiadający wymogom § 3 oraz 5 do 9 rozp. Ministra W. R. i O. P. z 7 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 473), c) plan lokalu (§ 10 tegoż rozporządzenia), d) stwierdzenie kompetentnych czynników, iż lokal jest odpowiedni na cele szkolne. O przydatności lokalu pod względem techniczno - sanitarnym decyduje wojewódzka władza administracji ogólnej, pod względem potrzeb szkolnych Pan Inspektor (§ 10 tegoż rozporządzenia), e) spis inwentarza szkolnego i pomocy naukowych, f) wykazanie w sposób przewidziany w § 11 ust. 1, 2 tegoż rozporządzenia, że środki utrzymania szkoły będą wystarczające, g) stwierdzenie władzy administracji ogólnej (I. instancji), że właściciel zachowywał się nienagannie pod względem moralności oraz w stosunku do Państwa (§ 13 tegoż rozp.).

Od przedkładania dokumentów wymienionych w punkcie a) i g) są wolne osoby prawne (zarejestrowane stowarzyszenia i fundacje). Osoby prawne winny przedłożyć dowód zarejestrowania stowarzyszenia przez władze administracji ogólnej.

Prywatne szkoły, posiadające koncesje, wydane na mocy uprzednio obowiązujących ustaw, mogą być przez Pana Inspektora zwolnione od udowodnienia przydatności lokalu (pnkt d). W sprawozdaniu należy zaznaczyć, na podstawie dawniejszych dochodzeń, że dotychczasowy lokal odpowiada wymogom szkolnym.

II. Równocześnie zażądać należy od właścicieli prywatnych szkół powszechnych i przedszkoli, by zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 11 marca 1932 oraz §§ 13 i 18 rozp. Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 czerwca 1932 r. przedłożyli celem stwierdzenia dokumenty kierownika szkoły, a to: 1) zaświadczenie władzy administracji ogólnej (I. instancji), stwierdzające, że kierownik zachowywał się pod względem moralności oraz w stosunku do Państwa nienagannie, 2) oryginalne dokumenty, stwierdzające kwalifikacje do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, 3) zaświadczenie o obywatelstwie.

Od wymogu podanego pod punktem 1) może Pan Inspektor zwolnić poszczególnych kierowników — o ile jest bezwzględnie pewny o ich lojalności. W tym wypadku przy sposobności przedkładania dokumentów należy zaznaczyć, że rada szkolna powiatowa (miejska) zwolniła danego kierownika od wymogu przewidzianego w ustępie 3 art. 6 ustawy z 11 marca 1932 r.

III. Kierownictwa prywatnych szkół powszechnych i przedszkoli winny przedłożyć zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. dokumenty nauczycieli, analogicznie jak wymagane w punktach 1), 2) i 3) ustępu II. niniejszego okólnika.

Od wymogu podanego w punkcie 1) ustępu II. może Pan Inspektor zwolnić poszczególnych nauczycieli w wypadkach i pod warunkami przewidzianemi przy zwalnianiu od przedkładania tych dokumentów kierowników szkół prywatnych.

Nadto kierownictwa prywatnych szkół powszechnych i przedszkoli przedłożą spis grona nauczycielskiego według wzoru „B", w 2 egzemplarzach. W spisie tym, na początku, należy również umieścić dane osobowe kierownika szkoły. Rubrykę przedostatnią wypełni Pan Inspektor.

W przyszłości, w razie jakiejkolwiek zmiany na stanowisku kierownika lub nauczyciela, zatwierdzonej, wzgl. przyjętej do wiadomości przez władze szkolne, winno kierownictwo przedłożyć nowe wykazy według wzoru „B".

IV. Wezwanie wymienione w ustępie I. należy zredagować według wzoru 16 okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 25 czerwca 1932 r. Nr. I. Org. 300/7/32 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 4, poz. 46), powołując się na zlecenie dokonane niniejszym okólnikiem. Wezwania te, oraz wezwanie wymienione w ustępie II. niniejszego okólnika, należy doręczyć właścicielom prywatnych szkół powszechnych i przedszkoli za dowodami i wyznaczyć im termin wykonania: najpóźniej po koniec października 1932 r. — a to pod rygorem zastosowania postanowień art. 4 ustawy o szkołach prywatnych. Wezwania wymienione w ustępie III. niniejszego okólnika

należy doręczyć również za dowodami i wyznaczyć termin do dnia 15 września b. r. W wezwaniach, które winne być zredagowane możliwie wiernie według wskazań niniejszego okólnika, należy zaznaczyć, że odpowiedzi, dokumenty i t. d. należy przedkładać za pośrednictwem rady szkolnej powiatowej (miejskiej).

V. Dowody doręczeń należy przedłożyć Kuratorjum wraz z wykazami „B" — najdalej do dnia 25 września b. r. oddzielnie dla każdej szkoły.

Prośby właścicieli szkół należy przedkładać również osobno dla każdej szkoły — a najpóźniej do dnia 10 listopada donieść, którzy właściciele nie uczynili zadość wezwaniom.

Nadto rady szkolne wypełnią wykazy według wzoru „A". W wykazach tych należy wypełnić rubryki 1, 2 i ewentualnie 4. W rubryce 1 należy ewentualnie zaznaczyć, iż szkoła istnieje bez formalnej koncesji.

Wykazy „A" i „B" winny być wykonane na papierze konceptowym, ściśle według wzoru i posiadać ten sam format.

Zwraca się uwagę, że o zaświadczenia moralności i lojalności winni interesowani zwracać się do władz administracji ogólnej (I. instancji).

Sprawę tę normuje okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 85 z dnia 18 czerwca 1932 r. Nr. OL. 43 b/16/2, podany do wiadomości okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 24 czerwca 1932 r. Nr. I. Org. 300/8/32 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. Nr. 7, poz. 5, str. 411).

VI. W końcu wezwie Pan Inspektor szkolny właścicieli oraz kierownictwa prywatnych szkół ćwiczeń, istniejących w tamtejszym powiecie przy prywatnych seminarjach nauczycielskich, do zadośćuczynienia wymogom przytoczonym w ustępach I. do V. niniejszego okólnika.

Ustawa bowiem z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) nie przewiduje specjalnych szkół ćwiczeń, lecz szkoły powszechne, spełniające obowiązki szkół ćwiczeń, wobec czego należy je traktować jako odrębne prywatne szkoły powszechne.

Zaznacza się, że bezpośredni nadzór nad temi szkołami, aż do czasu zlikwidowania odnośnego seminarjum prywatnego, Kuratorjum zastrzega sobie nadal.

Okólnik z dnia 23 grudnia 1933 r. Nr. I. 34623/33).

I. Ministerstwo W. R i O. P. rozporządzeniem z dnia 4 listopada 1933 r. Nr. II. P. 6231/33 postanowiło, że wobec braku rozporządzenia wykonawczego do punktu 2 art. 10 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych wydawanie orzeczeń dla szkół, zakładanych lub prowadzonych przez ustawowe związki komunalne, należy oprzeć na dotychczasowych przepisach ustawy z 11 marca 1932 r. i rozporządzenia z dnia 7 czerwca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P.

Nr. 33, poz. 343 i Nr. 50, poz. 473), traktując związek komunalny analogicznie, jak stowarzyszenie lub fundację i nie wymagając dowodu zarejestrowania.

II. Powołanem wyżej rozporządzeniem Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśniło, że nauczycieli tych prywatnych szkół powszechnych (przedszkoli), które zatrudniają tylko jedną siłę nauczycielską, względnie wychowawczą (samoistną), należy uważać za kierowników i jako takich traktować we wszystkich sprawach.

III. W związku z tutejszym okólnikiem z dnia 13 lipca 1932 r. Nr. 10300/32, którym polecono inspektoratom utrzymać w ewidencji ochronki o celach charytatywnych, sezonowe i t. p. nie można zapominać, że i te ostatnie powinny również realizować pewien program wychowawczy, wobec czego ta część ich działalności musi pozostawać pod nadzorem władz szkolnych, t. j. pp. Inspektorów.

IV. Kuratorjum skonstatowało, że dotychczas istnieją, względnie nowo powstały, prywatne szkoły i przedszkola, nie posiadające zezwoleń na otwarcie, wydanych przez władze szkolne i nie starające się nawet rozpocząć kroków zmierzających do zadośćuczynienia warunkom ustawowym (np. szkoły powszechne powstałe przy gimnazjach, szkoły powszechne i przedszkola, istniejące przy dobroczynnych zakładach klasztornych i t. d.

Zechcą pp. Inspektorzy zainteresować się żywiej temi sprawami, a w razie trudności zwrócić się o pomoc w wykrywaniu tych nielegalnych placówek do powiatowych władz administracji ogólnej.

Zechcą Inspektoraty uczynić wszystko, by już w najbliższym czasie bezwzględnie przestały istnieć tego rodzaju nielegalne zakłady, o ile ich właściciele nie udowodnią, że wszczęli kroki, by wymogom ustawowym uczynić zadość.

Zaznacza się, że należy zerwać z dotychczasową praktyką niereagowania na otwieranie prywatnych szkół powszechnych i przedszkoli równocześnie z wniesieniem podania o zezwolenie na otwarcie a przed wydaniem formalnego orzeczenia władz szkolnych.

Praktyka ta bowiem obraża przepisy ustawy na wstępie powołanej.

Zarządzenie niniejsze należy dodatkowo objąć tegorocznym planem pracy Inspektora Szkolnego.

Okólnik z dnia 23 grudnia 1933 r. (Nr. I. 37440/33).

W związku z okólnikiem Min. W. R. i O. P. Nr. 166 z dnia 4 grudnia 1933 r. (I. Pol. 4156/33) zechcą PP. Inspektorowie zwrócić się do powiatowych władz administracji ogólnej o wykazy wszystkich szkół religijnych dla dzieci żydowskich, znajdujących się na terenie powiatu.

Po otrzymaniu tych danych zawiadomi Inspektorat właścicieli — powołując się na niniejsze upoważnienie — że zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) winien uzyskać na prowadzenie szkoły zezwolenie władz

szkolnych. Ponieważ zgodnie z art. 14 powołanej ustawy poprzednio obowiązujące przepisy straciły moc obowiązującą, przeto winien udowodnić wypełnienie warunków art. 2 wymienionej ustawy, przy zastosowaniu postanowień odnośnych §§ rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 473), w nieprzekraczalnym terminie do dnia 30 czerwca 1934 r. Równocześnie zawiadomią PP. Inspektorzy właścicieli, że w razie nieuczynienia zadość w powyższym terminie wymogom ustawowym, Kuratorjum będzie zmuszone zwrócić się do władz administracji ogólnej o zlikwidowanie szkoły w drodze postępowania przymusowego jako istniejącej nielegalnie.

Do dnia 31 marca 1934 r. oczekuję przedłożenia wykazów tych szkół, prowadzonych na terenie tamtejszego Inspektoratu, do dnia zaś 31 lipca 1934 r. indywidualnego przedstawienia wszystkich poszczególnych spraw. Jeśli właściciel nie zastosuje się do dnia 30 czerwca 1934 r. do wezwania, należy (również do dnia 31 lipca 1934 r. i osobnem sprawozdaniem dla każdej szkoły) przedłożyć referat wezwania wraz z dowodem doręczenia oraz wnioskiem o zlikwidowanie szkoły.

Zarządzenie niniejsze należy uwzględnić dodatkowo w tegorocznym planie pracy PP. Inspektorów (zastępców).

Okólnik z dnia 2 stycznia 1935 r. (Nr. I. 35006/34).

Na obszarze województwa lwowskiego rozwija działalność charytatywną bardzo duża ilość „ochronek", otwartych dla ubogich dzieci dochodzących.

Celem głównym tych „ochronek" jest przedewszystkiem zapobieganie, by dzieci najuboższe, pozbawione opieki nie wychowywały się na ulicy, lecz by miały możność spędzenia przynajmniej kilku godzin dziennie w zamkniętym lokalu, gdzie są dożywiane i niejednokrotnie odziewane.

Właściciele takich „ochronek" dokładają starań, by dzieci zająć pożytecznemi pogadankami, zabawami, śpiewem i w ten sposób realizować w miarę możności i środków wychowanie przedszkolne.

„Ochronki" te jednak nie realizują wyłącznie systematycznego wychowania przedszkolnego jako typowe przedszkole, a spełniając zadanie zakładów opiekuńczych, podlegają w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucyj opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 354) władzom administracji ogólnej.

Zechcą przeto Panowie Inspektorowie przy ustalaniu charakteru tych „ochronek" mieć te wszystkie okoliczności na uwadze, by nie utrudniać instytucjom humanitarnym ich ciężkiej pracy charytatywnej.

18.

Roczne sprawozdania z organizacji prywatnych szkół powszechnych.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 9 sierpnia 1935 r. (Nr. II P. 4487/35).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 150).

Na podstawie art. 1 i 13 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) zarządzam, co następuje:

Wymieniony w rozporządzeniu z dnia 11 lipca 1932 r. o rocznych sprawozdaniach z organizacji prywatnych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 5, poz. 52[1]) termin 20 września zmienia się na 5 października, terminy zaś 15 września, wymienione w tem rozporządzeniu i w tabl. 1 załącznika, zmienia się na 1 października.

Za Min. W. R. i O. P.: (—) Prof. *K. Chyliński.*
Podsekrzetarz Stanu.

19.

Organizacja audycyj muzycznych na rok szkolny 1935/36 w państwowych gimnazjach ogólnokształcących.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 80 z dnia 11 września 1935 r. (II S. 5177/35).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 161).

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości następującą instrukcję organizacyjną oraz wskazówki programowe na rok szkolny 1935/36, któremi należy się kierować przy realizacji audycyj muzycznych, nakazanych przez program nauki śpiewu i muzyki w państwowych gimnazjach ogólnokształcących.

1) Celem audycyj muzycznych dla młodzieży gimnazjalnej jest przedewszystkiem rozbudzenie estetycznej wrażliwości na przeżycia muzyczne, przyzwyczajenie do obcowania z muzyką i wyrobienie potrzeby jej słuchania.

2) Audycja winna się składać z części muzycznej (około 30 minut), oraz objaśnień (trwających łącznie nie więcej niż 15 minut), wygłasza-

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1932 r., str. 509.

nych na początku audycji, oraz przed grupami utworów, lub utworami charakterystycznemi. Audycje należą do obowiązkowych zajęć szkolnych, pożądanem byłoby więc, aby się odbywały w czasie godzin lekcyjnych, lub bezpośrednio po ich ukończeniu.

3) W ciągu roku szkolnego winno się odbyć przynajmniej 8 audycyj, których tematy podano niżej.

4) Najbardziej celową formą audycji jest ta, w której zachodzi bezpośredni kontakt muzyka — wykonawcy ze słuchaczem. Zatem, o ile tylko warunki na to pozwolą, należy organizować przedewszystkiem audycje muzyki żywej, przyczem wykonawcami audycyj winni być artyści muzycy, bądź też wybitniejsze siły z pośród miłośników muzyki, względnie — dostatecznie przygotowani muzycznie uczniowie i zespoły uczniowskie. Pewną pomoc mogą okazać miejscowe stowarzyszenia muzyczne.

5) Muzyka mechaniczna może mieć zastosowanie w wyjątkowych wypadkach i tylko wtedy, kiedy strona techniczna aparatu zapewnia wykonanie, odpowiadające wymaganiom artystycznej produkcji. Pierwszeństwo przed audycjami z płyt winny mieć audycje radjowe, transmitowane przedewszystkiem dla tych szkół, dla których zorganizowanie audycyj z bezpośrednim udziałem wykonawców jest niemożliwe. Muzyka z płyt może znaleźć zastosowanie przy demonstrowaniu uczniom utworów, których nie można im przedstawić w innem wykonaniu. Należy mieć na uwadze, że muzyka mechaniczna (z płyt i radjowa) nie sprzyja nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z młodzieżą i nie stwarza atmosfery koncertu, do której uczniów należy przyzwyczajać.

6) Specjalną uwagę należy poświęcić pogadankom, służącym dla objaśnienia programu i utworów. Objaśniający powinien zdać sobie sprawę, że pogadanki te nie mają celów wyłącznie dydaktycznych, lecz mają pobudzić estetyczną wrażliwość ucznia, zbliżyć go do treści wykonywanych utworów i wytworzyć jak najżywsze zainteresowanie muzyką. Wiadomości o kompozytorach, formach muzycznych i t. p. nie powinny być podawane drobiazgowo a całość objaśnień nie powinna mieć charakteru lekcji szkolnej.

15 minut przeznaczonych na pogadankę winny być podzielone pomiędzy krótki wstęp, objaśniający ogólny charakter audycji, oraz zapowiadanie i objaśnienie poszczególnych utworów lub grup utworów. Po wyczerpaniu programu wskazanem jest ustalenie utworu, który najbardziej się słuchaczom podobał. Utwór ten należałoby powtórzyć, o ile tylko czas trwania audycji na to pozwoli. Tego rodzaju umożliwienie wyboru utworu wyrabia pewien krytycyzm u słuchaczów, a także daje organizatorom audycyj zasób doświadczeń, z których można skorzystać przy układaniu programów następnych audycyj.

Tematy audycyj muzycznych dla gimnazjum na rok szkolny 1935/6.

I. Moniuszko, II. Tańce polskie, III. Pieśń artystyczna, IV. Muzyka taneczna (stylizowana — polska i obca), V. Muzyka religijna, VI. Muzyka programowa, VII. Polska muzyka ludowa (z uwzględnieniem własnego regjonu), VIII. Chopin, IX. Audycja o programie dowolnym, o charakterze koncertowym.

Jako przykłady orjentacyjne nie obowiązujące w szczegółach załącza się przy niniejszem typowe programy audycyj w dwóch warjantach — bez orkiestry i z orkiestrą, oraz wskazówki dotyczące objaśnień.

Typy programów audycyj

I. Moniuszko. — bez orkiestry.

1) Arja z op. „Halka" — „Gdyby rannym słonkiem" — sopran, 2) Polonez z op. „Hrabina" — wiolonczela, lub skrzypce, 3) Arja z op. „Straszny Dwór" (z kurantem) — tenor, 4) Moniuszko — Melcer — „Dumka" — skrzypce, 5) Pieśni: a) „Morel", b) Krakowiak — „Niech się panie...", 6) a) „Przylecieli sokołowie", b) „Postój piękna gołąbeczko" — chór capella.

I. — z orkiestrą.

1) Mazur z op. „Straszny Dwór" — orkiestra, 2) Pieśni: a) „Znasz li ten kraj", b) Krakowiak „Niech się panie..." — sopran, 3) Polonez z op. „Hrabina" — wiolonczela z orkiestrą, 4) Arja z op. „Halka" — „Gdyby rannym słonkiem" — sopran z orkiestrą, 5) Tańce góralskie z op. „Halka" — orkiestra.

Słowo objaśniające. Krótki życiorys Moniuszki. Moniuszko jako pieśniarz i twórca opery narodowej. Znaczenie muzyki Moniuszki w okresie niewoli. Jako fragment — znaczenie ideowe wstępu do aktu III — poloneza z op. „Hrabina".

II. Tańce polskie. — bez orkiestry.

1) Chopin: a) Polonez A-dur, b) Mazurek D-dur op. 33 Nr. 2 — fortepian,

2) a) Z. Noskowski — Polonez elegijny, b) E. Młynarski — „Mazur G-dur" — skrzypce,

3) a) Z. Noskowski — Krakowiak „Skowroneczek śpiewa, b) Chopin — „Hulanka" — mazurek śpiew,

4) a) H. Wieniawski — Kujawiak, b) R. Statkowski — Oberek — skrzypce.

II. — z orkiestrą.

1) Moniuszko — Mazur z op. „Halka”,

2) a) H. Wieniawski — Kujawiak, b) Zarzycki — Mazur, c) Statkowski — Oberek,

3) a) Z. Noskowski — Krakowiak „Skowroneczek”, b) Chopin — „Hulanka” — sopran,

4) a) L. Różycki — Krakowiak z bal. „Pan Twardowski”, b) Moniuszko — polonez z op. „Halka” — orkiestra.

Słowo objaśniające. Charakterystyczne cechy rytmiki poszczególnych form tanecznych w wykonywanych utworach. Objaśnienie stylizacji prostych form polskiego tańca ludowego i dworskiego w utworach kompozytorów z ewent. zacytowaniem odpowiednich motywów rytmicznych i melodyjnych tańców ludowych, użytych w kompozycjach.

III. Pieśń artystyczna. — z orkiestrą.

1) a) Schubert — „Młynarz”, b) Schumann — „Dwaj grenadjerzy”, c) Moniuszko — „Stary kapral” — bas,

2) a) Paderewski — „Melodja”, b) Czajkowski — „Canzonetta” z koncertu skrzypcowego — skrzypce,

3) a) Chopin — Preludjum e-moll, b) Mendelssohn — „Pieśń bez słów” — fortepian,

4) a) Karłowicz — „Skąd pierwsze gwiazdy”, b) Różycki — „Jasna Lednica”, c) Paderewski — „Dudziarz”, d) Niewiadomski — „Otwórz Janku” — sopran.

Słowo objaśniające. Rodzaje pieśni (zwrotkowa i deklamacyjna). Wpływ pieśni ludowej na pieśń artystyczną w okresie romantyzmu. Forma pieśni w kompozycjach instrumentalnych.

IV. Muzyka taneczna. **(stylizowana polska i obca)** — *bez orkiestry.*

1) a) Gluck — Gawot A-dur, b) Mozart — Menuet D-dur — skrzypce,

2) Chopin — a) Walc e-moll, b) Mazurek — a-moll op. 7 Nr. 2 — fortepian,

3) a) Chopin — Polonez z sonaty wiolonczelowej, b) Moszkowski — „Gitara” — wiolonczela,

4) a) Dvorak — Taniec słowiański h-moll, b) Brahms — Taniec węgierski g-moll — skrzypce.

IV. — z orkiestrą.

1) Lully, Ramau, lub Bach J. S. — 2 tańce z jednej ze suit, kontrastujące w tempie np. Allemanda i Cuurant, Sarabanda i Gigue i t p. — orkiestra,

2) Chopin — a) Tarantella, b) Mazurek a-moll op. 7 Nr. 2 — fortepian,

3) a) Dvorak — Taniec słowiański h-moll, b) Brahms — Taniec węgierski g-moll — skrzypce,

4) Liszt — Polonez — orkiestra.

Słowo objaśniające. Charakterystyczne cechy rytmiki poszczególnych form tanecznych w wykonywanych utworach, oraz zestawienie tych cech z podaniem zasadniczych motywów rytmicznych. Zwrócenie uwagi na formę poloneza, używaną dla stylizacji przez kompozytorów obcych.

V. Muzyka religijna. — bez orkiestry.

1) a) Gomółka — Psalm, b) Wacław z Szamotuł „Już się zmierzcha" — chór,

2) Gorczycki — „Illuxit sol" — sola chór, zespół smyczkowy,

3) Moniuszko — Dwie pieśni kościelne (sopran lub tenor).

Słowo objaśniające. W krótkości — omówienie utworów z zaznaczeniem pokrewieństwa polskiej muzyki kościelnej z muzyką włoską i niemiecką. Tradycje kompozytorskie organistów polskich.

VI. Muzyka programowa. — bez orkiestry.

1) a) Daguin — Kukułka, b) Rameau — Kura, c) Schuman — „Warum" — fortepian,

2) a) Schubert — Król Olch", b) „Pstrąg", c) Moniuszko — „Prząśniczka" — sopran,

3) a) Saint — Saëns — „Łabędź", b) Rimski — Korsakow — „Trzmiel", c) H. Wieniawski — Legenda — skrzypce.

VI. — z orkiestrą.

1) Moniuszko — „Bajka" — orkiestra.

2) Schubert — a) „Król Olch", b) „Pstrąg" — śpiew,

3) a) Bethoven — II lub III część symfonji VI (Pastoralnej), b) Saint - Saëns — „Karnawał zwierząt" — orkiestra.

S ł o w o   o b j a ś n i a j ą c e. Istota muzyki programowej i absolutnej (czystej). Omówienie utworów z uwzględnieniem ich programu

VII. Polska muzyka ludowa. — bez orkiestry.

W audycji tej należy uwzględnić muzykę własnego lub najbliższego regjonu, wykonywując charakterystyczne pieśni ludowe w ich oryginalnem brzmieniu, oraz w miarę możności — uwzględnić regjonalną muzykę instrumentalną, a w tem — typowe kapele wiejskie z ich oryginalnemi instrumentami, np. góralską — 3 skrzypiec i bas, wileńską — cymbały, instrument dęty drewniany i skrzypce, w Wielkopolsce — „dudy" i t. p. Program tej audycji winien również zawierać artystyczne opracowania instrumentalne i wokalne pieśni i tańców ludowych. Znaleźć się tu mogą opracowania pieśni Pankiewicza, Niewiadomskiego, Szopskiego i innych oraz instrumentalne utwory, jak np. „Album Tatrzański" na fortepian Paderewskiego, „Suita huculska" na skrzypce J. Maklakiewicza, „Pieśń Litewska" na skrzypce T. Szeligowskiego i t. p.

S ł o w o   o b j a ś n i a j ą c e. Cechy charakterystyczne regjonalnej pieśni ludowej., Muzyka taneczna i pieśń. Pieśń obrzędowa, obyczajowa, pieśń pracy (żniwne, pasterskie i t p.), żołnierskie. Pieśń ludowa i pieśń artystyczna.

VIII. Chopin. — bez orkiestry.

1) Mazurek, 2) Preludjum, 3) Walc, 4) Nokturn, 5) Etiuda, 6) Ballada lub Scherzo — dowolnie wybrane, a nadto: 7) Polonez As-dur, oraz 2 pieśni również dowolnie wybrane.

S ł o w o   o b j a ś n i a j ą c e. Krótki życiorys Chopina. Cechy jego twórczości. Związek z muzyką ludową. Nowe formy twórczości muzycznej w muzyce Chopina na podstawie wykonywanych utworów. Polska, objawiona w sztuce Chopina i ukazana światu kulturalnemu w okresie jej niewoli.

Wymienione wyżej wskazania winny być dostosowane do warunków miejscowych, w jakich znajdują się poszczególne szkoły. Dyrekcje szkół zatem powinny przed zorganizowaniem audycyj przeprowadzić odpowiednie przystosowania, w porozumieniu z kuratoryjnymi instruktorami śpiewu i muzyki, w tych zaś okręgach szkolnych, które nie posiadają instruktorów — z instruktorem ministerjalnym.

Podsekretarz Stanu: (—) Prof. *K. Chyliński.*

19.

Instruktorzy ćwiczeń z zakresu organizacji i techniki handlu w gimnazjach kupieckich.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 85 z dnia 3 października 1935 r. (BP. 21915/35).

W organizacji i technice handlu, objętej programem gimnazjum kupieckiego, przewidziano ćwiczenia z zakresu prac sklepowych.

W przypadkach, w których nauczyciele organizacji i techniki hanć dlu nie będą mogli sami, z uwagi na brak przygotowania, prowadzi, wspomnianych ćwiczeń, Ministerstwo może, na wniosek Kuratorjum zezwolić na angażowanie w tym celu instruktorów-praktyków sklepowych.

Na instruktorów należy dobierać kandydatów z wieloletnią praktyką, o ile możności wielobranżową, dając pierwszeństwo kandydatom z odpowiedniem wykształceniem szkolnem (np. średniem zawodowem). Instruktor taki może być zatrudniony maksymalnie w ilości 36 godzin rocznie na grupę ćwiczącą. Klasa licząca ponad 30 uczniów może być dzielona na dwie grupy.

Ministerstwo przewiduje wynagrodzenie dla tych instruktorów w wysokości od 3—5 zł. za godzinę efektywną.

Z wymienionymi instruktorami nie należy spisywać umów a wynagrodzenie za godziny odbyte wypłacać miesięcznie zdołu na podstawie przedkładanych przez dyrekcje szkół wykazów miesięcznych.

Dyrektor Biura Personalnego: (—) *Jan T. Lipka.*

Organizacja szkół.

Otwarcie Państwowego Liceum Rolniczego w Czernicy.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 1 września 1935 r. (Nr. III. Rol. 2839/35).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9, poz. 173).

Nr. III. 23975/35. Na podstawie § 223 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202) zarządzam, co następuje:

§ 1. Otwiera się Państwowe Liceum Rolnicze w Czernicy.

§ 2. Językiem nauczania w Państwowem Liceum Rolniczem w Czernicy jest język ruski (ukraiński).

§ 3. Z początkiem roku szkolnego 1935/36 otwiera się klasę I Liceum, w następnych latach szkolnych kolejno klasy II i III Liceum. Szczegółową organizację Liceum ustali osobny statut.

§ 4. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister W. R. i O. P.: (—) *W. Jędrzejewicz.*

Przekształcenie Państwowej 3-letniej Szkoły Handlowej Męskiej i Żeńskiej w Przemyślu na Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie w Przemyślu.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 19 lipca 1935 r. Nr. III HG 2067/35.

(*Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 151*).

Na podstawie § 223 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202) oraz w związku z § 1 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświececenia Publicznego z dnia 3 czerwca 1935 r. o terminie i sposobie reorganizacji niektórych państwowych szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 67) zarządzam, co następuje:

§ 1. Państwowa 3-letnia Szkoła Handlowa Męska i Żeńska w Przemyślu podlega stopniowemu przekształceniu na Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie w Przemyślu.

Termin i sposób przekształcenia tej szkoły oraz tymczasowe warunki przyjmowania kandydatów (tek) ustalają §§ 3—6 zraządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 czerwca 1935 r. o terminie i sposobie reorganizacji niektórych państwowych szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 67).

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Za Min. W. R. i O. P.: (—) Prof. *K. Chyliński.*
Podsekretarz Stanu.

Numeracja szkół.

Nr. II. 23392/35. Ministerstwo W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 11 września 1935 r. Nr. II. S. 4968/35 ustaliło dla Prywatnego Gimnazjum Koedukacyjnego Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Ludowej i Średniej w Przemyślu Nr. 652.

Konkursy.

Konkursy na stanowiska kierowników publ. szkół powszechnych.

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	**Bóbrka**	Zagóreczko	3 kl.	koed.	—	pol.-r.	2 ubik.	71·85 m²	Konkurs 3-ci
2	**Borszczów**	Skała	7 „	„	—	polski	4 „	0·3 h	
3	**Kopyczyńce**	Myszkowce	2 „	„	—	pol.-r.	2 „	—	
4	**Lwów**	Szczerzec	7 „	„	—	polski	—	0·2 ha	Konkurs 3-ci
5	**Przeworsk**	Grzęska	6 „	„	—	polski	3 „	646 s	
6	**Stryj**	Lachowice Zarzeczne	3 „	—	—	pol.-r.	3 „	2 mg.	
7	**Żydaczów**	Tejsarów	3 „	koed.	—	ruski	3 „	2 mg.	

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do końca grudnia 1935.

Ogłoszenia.

Dzień Oszczędności.

W dniu 31 października obchodzi się w całym świecie „Dzień Oszczędności“. Idea „Dnia Oszczędności“ winna być szczególnie szerzona na terenie szkoły. Idea ta winna stać się tematem pogadanek,

rewizją dotychczasowej działalności na polu oszczędności i programem na przyszłość.

„Dzień Oszczędności“ winien być bodźcem do żywszej działalności w tworzeniu Szkolnych Kas Oszczędności, dla których statuty zostały zatwierdzone przez Ministerstwo W. R. i O. P. okólnikiem z dnia 14 stycznia 1935 r. Nr. II. P. 5937/34 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1935 r. str. 104—115)

W myśl wymienionego okólnika — o ile względy lokalne nie wymagają innego rozwiązania — organizacja Szkolnych Kas Oszczędności winna być oparta o Pocztową Kasę Oszczędności jako najbardziej rozgałęzioną, a tem samem najwygodniejszą dla szkół instytucją.

Na podstawie informacji zasięgniętej w P. K. O. Kuratorjum O. S. Lw. podaje, że oprócz możności otrzymania potrzebnych bezpłatnych druków w P. K. O. korespondencja z P. K. O. jest również bezpłatna, gdyż zamiast znaczka pocztowego wystarczy umieścić klauzulę: Opłatę pocztową uiszcza P. K. O. ryczałtem.

Egzaminy uczestników Korespondencyjnych Wyższych Kursów Nauczycielskich.

Na podstawie § 29 (ustęp ostatni) Regulaminu Państwowych Wyższych Kursów Nauczzcielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1928 Nr. 91 poz. 154) Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 14 października 1935 r. Nr. II. P. 5198/35 zezwoliło wyjątkowo na dopuszczenie — niezależnie od miejsca służbowego kandydatów — uczestników zorganizowanych przez Związek Nauczycielstwa Polskiego w r. 1935 Korespondencyjnych Wyższych Kursów Nauczycielskich, poza terminami i grupami, podanemi w piśmie Ministerstwa z dnia 4 lipca 1935 r, Nr. II. P. 3581/35 [1]), również do składania egzaminu z działu A w terminie lutowym 1936 r. w Warszawie.

Stypendja im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Nr. O. 25704/35. Zarząd Koła Matek Państwowego Gimnazjum Żeńskiego im. Królowej Jadwigi we Lwowie na posiedzeniu w dniu 16 maja 1935 r. powziął uchwałę, przyjętą przez Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków Koła Matek dnia 20 maja 1935, mocą której dla uczenic gimnazjum król. Jadwigi utworzoną została fundacja stypendyjna im. Józefa Piłsudskiego, Wodza Narodu, Twórcy Niepodległej Polski i Jej Pierwszego Marszałka, Wielkiego Miłośnika Młodzieży.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1935 r. str. 294.

Powstały ze składek członkowskich fundusz stypendyjny wynosi kwotę 300 zł rocznie i ma być użyty na wypłatę dwu stypendjów po 150 zł jednorazowo w dniu 12 maja każdego roku kalendarzowego, jako rocznicy śmierci ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Również Grono Nauczycielskie Państw. Gimnazjum Żeńskiego im. Kr. Jadwigi we Lwowie ustanowiło dnia 18 maja 1935 r. dla uczczenia pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego dwa stypendja po 100 zł. powstałe z miesięcznych składek i innych datków Grona.

Jedno stypendjum w kwocie sto (100) zł wypłacone będzie dnia 12 maja, jako w rocznicę śmierci Marszałka Piłsudskiego, drugie dnia 11 listopada.

O te stypendja mogą się ubiegać uczenice wymienionego gimnazjum, które odpowiadają wymogom przewidzianym w odnośnym akcie fundacyjnym Koła Matek, względnie w statucie stypendjów Grona Nauczycielskiego Państw. Gimnazjum Żeńskiego im. Królowej Jadwigi we Lwowie.

Podział administracyjny województwa lwowskiego na powiaty i gminy.

W Lwowskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 30 września 1935 r. Nr. 18, poz. 109, ogłoszony został podział administracyjny województwa lwowskiego na powiaty i gminy według stanu z dnia 1 października b. r.

Według tego podziału powiat 1) Bóbrka tworzy 10 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie; 2) Brzozów — 7 wiejskich, 1 miejska; 3) Dobromil — 11 wiejskich, 2 miejskie; 4) Drohobycz — 12 wiejskich, 2 miejskie; 5) Gródek Jagielloński — 8 wiejskich, 2 miejskie; 6) Jarosław — 11 wiejskich, 3 miejskie; 7) Jaworów — 8 wiejskich, 2 miejskie; 9) Krosno — 21 wiejskich, 2 miejskie; 10) Lesko — 16 wiejskich, 2 miejskie; 11) Lubaczów — 9 wiejskich, 2 miejskie; 12) Lwów-powiat — 14 wiejskich, 3 miejskie; 13) Łańcut — 8 wiejskich, 2 miejskie; 14) Mościska — 7 wiejskich, 2 miejskie; 15) Nisko — 8 wiejskich, 2 miejskie; 16) Przemyśl — 13 wiejskich, 1 miejska; 17) Przeworsk — 5 wiejskich, 2 miejskie; 18) Rawa Ruska — 11 wiejskich, 3 miejskie; 19) Rudki — 6 wiejskich, 2 miejskie; 20) Rzeszów — 11 wiejskich, 5 miejskich; 21) Sambor — 11 wiejskich, 2 miejskie; 22) Sanok — 8 wiejskich, 2 miejskie; 23) Sokal — 8 wiejskich, 2 miejskie; 24) Tarnobrzeg — 8 wiejskich, 3 miejskie; 25) Turka — 13 wiejskich, 1 miejska; 26) Żółkiew — 9 wiejskich, 3 miejskie.

Państwowa Centralna Bibljoteka Pedagogiczna Kuratorjum O. S. Lwów.

Spis książek nowonabytych do dnia 5 października 1935 r.

	Nr. inw.
F. Śliwiński. Zasady nowego ustroju szkolnictwa polskiego. Warszawa. 1933.	8273
B, Gawecki. Szkice filozoficzne. Warszawa. 1935.	8272
Dr. A. Bolland. Ideologja Wyższego Studjum Handlowego. Kraków. 1933.	8271
Dr. J. Kuchta. Typologja nauczyciela. Lwów. 1935.	8270
J. Fliszak, Wychowanie fizyczne w organizacjach młodzieży. W-a. 1935.	8268
A. Klar. Oglądanie obrazów. Lwów. 1935.	8267
Plan pracy zawodowej w szkole powszechnej. Księgarnia Naucz. Lwów. 1935.	8269
Dr. K. Sobolski. Cechy psychiczne młodzieży woj. śląskiego. Katowice. 1935.	8266
J. Bohucki. Okres przygotowawczy w kl. I. Szkoły powszechnej. W-a. 1935.	8265
L. Sosnowska. Z mojej praktyki w kl. I. W-a. 1935.	8264
L'organisation de l'instruction publique dans 53 pays. Geneve. 1933.	8263
Dr. C. G. Jung. Die Bedeutung des Vaters für das Schicksal des Einzelnen. Wien. 1927	8261
J. Piłsudski. Ulica mała. W-a. 1935.	8260
H. Radlińska. Stosunek wychowawczy do środowiska społecznego. W-a. 1935.	8259
Dr. J. Kuchta. Dzieci trudne do wychowania. W-a. 1934.	8262
W. Grabski. Idea Polski. W-a. 1935.	8261
R. Skulski. Pan Tadeusz, jako książka szkolna. Lwów. 1935.	8260
B. W. Lewicki. Literatura harcerska. Lwów. 1935.	8255
— Młodzież przed ekranem. Lwów. 1935.	8256
Dr. J. Kuchta. Książka zakazana, jako przedmiot zainteresowań młodzieży w okresie dojrzewania. W-a. 1034.	8254
Dr. J. Sondel. Działacz społeczny w środowisku wiejskiem. Kraków. 1935.	8253
Tync, Gołąbek, Dynowska. Przewodnik metodyczny do czytanki polskiej na kl. III i IV. Lwów. 1935.	8251
S. Jodłowski. Ćwiczenia gramatyczne, ortograficzne i słownikowe dla kl. III. Lwów. 1935.	8250
L. Wiesenberg. Komendant. Kraków. 1935.	8249
W. Pobóg-Malinowski. Józef Piłsudski. W-a. 1935.	8242
J. Dańcewiczowa. Jak realizować program języka polskiego. W-a. 1934.	8241
Wiącek-Giepielewski. Czytanie w szkole powszechnej. W-a. 1934.	8240
Dr. St. Pilch. Stosowanie nowej terminologji gramatycznej w nauce języka łacińskiego. Lwów. 1935.	8239
A. Oelsner. Der vierjährige Lateinunterricht. Frankfurt. 1931.	8115
D. Petrów. Szkice z lekcyj przyrody i geografji dla kl. III dla miasta. Lwów. 1915.	8236
— Szkice z lekcyj przyrody i geografji dla kl. III dla wsi. Lwów. 1935.	8235
W. Romanowski. Metoda zdaniowo-tekstowa. Wilno. 1935.	8234
S. Irzyk. Dzienny rozkład materjału naukowego. W-a. 1935.	8233
A. Malicki. Jak pracujemy w Polsce? (Geogr. gosp.). W-a. 1935.	8232

Janiszewski-Wuttke. Geografja gospodarcza Polski dla kl. VII. W-a. 1935. . . 8231
Program nauki w publ. szkołach powszechnych I stopnia (Projekt). W-a. 1935. 8230
„ „ „ „ „ „ II „ „ W-a. 1935. 8229
Gnoińska-Librachowa. Moja wieś, zeszyt dla ucznia W-a. 1935. 8228
— Moja wieś, podręcznik dla nauczyciela kl. III. W-a. 1935. 8227
Ks. W. Adamski. Zarys socjologji stosowanej. Poznań. 1928. 8226
Z. Denelówna. Twórczość pedagogiczna W. Dawida. W-a. 1935. 8225
Dr. L. Tamlirz, Pädagogische Psychologie. Leipzig. 1930. 8224
J. Dewey. Jak myślimy? W-a. 1935. 8223
Gabriel-Mazurek. Zajęcia praktyczne dziecka. W-a. 1935. (2 tomy) . . . 8222
P. Mecznyk. Indywidualnyj łystok. Lwów. 1935. 8220
Dewey-Kulpatrick. Der Projekt-Plan. Weimar. 1935. 8217
Dr. K. Lipp. Elternrecht in katholischen Kirchenrecht. Langensalza. 1934. . . 8216
Dr. F. Willsmeier. Die Wandlungen des Begriffs des Gesamtunterricht. Langensalza 1934 8215
Dr. W. Frick. Die deutsche Frau im nationalsozialistischen Staate. L-a. 1935. . 8214
J. Michałowska. Oblicze nowego programu. W-a. 1935. 8205
E. Oleska. Egoizm nałogu z etyką życia. W-a. 1935. 8204
Dr. W. Okiński. Procesy samokształceniowe. Poznań. 1935. 8203
Dr. O. Rutz. Grundlagen einer psychologischen Rassenkunde. Leipzig. 1934. . 8202
Dr. H. Ulrich. Defoes Robinson Crusoe. Leipzig. 1924. 8201
Rocznik literacki. Warszawa. 1934. 8200
H. Marjański. Kult życia słowa. Warszawa. 1935. 8199
Dr. Jakóbiec J. Podstawowe wskazania dydaktyczne. Kraków. 1928. . . . 8198

Wykaz książek, ułatwiających ułożenie planu pracy wychowawczej.

Plan pracy wychowawczej dla szkół powszechnych. (kl. I—IV) Lwów. 1935. (Księgarnia nauczycielska).
Kuchta J. Dr. Rozwój psychiczny młodzieży a praca szkolna. Warszawa. 1934. (Projekty planów wychowania dla młodzieży w poszcz. fazach rozwojowych).
Adamczyk T. Dr. Organizacja pracy wychowawczej w szkole średniej. Gdańsk. 1932.
Czoner E. Psychika młodzieży żeńskiej. Lwów. 1935.
Bornholtz T. Dr. Organizacja i technika pracy wychowawczej w szkole średniej. W-a. 1931.
Pawłowski L. Z zagadnień organizacji pracy wychowawczej w szkole. Zamość. 1926.
Usarkowa S. Realizacja wychowania w szkole powszechnej. (W dziele zbiorowem p. t. II Kongres pedagogiczny Zw. N. Pol.). W-a. 1932.
Zagadnienia wychowawcze w szkole zawodowej. Lwów. 1934.
Michałowska J. Zagadnienia wychowawcze w nowych programach. W-a. 1934.
Drzewiecki St. Wychowanie obywatelsko-państwowe w nowych programach. Warszawa. 1934.
Machowski St.. Wychowanie gospodarcze w nowych programach. W-a. 1934.

Kuchta J. Dr. Nauczyciel wychowawca i jego stosunek do ucznia w świetle badań psychologicznych. Lwów. 1934.

Ostrowski Jerzy. Żywa szkoła. Warszawa. 1925. (Ob. Część praktyczna; zawiera wiele cennych pomysłów do organizacji pracy wychowawczej).

— Najjaśniejsza Rzeczpospolita. Lwów. 1933.

Książki, czasopisma.

Książki do bibljotek.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 166, V.).

Adamowicze B. i J. Przez Atlantyk. Spisał z relacji lotników i opracował St. Strumph Wojtkiewicz. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Bandrowski J. Na polskiej fali. Powieść dla młodzieży. Wydanie III. Wydawnictwo Domu Książki Polskiej. Warszawa 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Barbaszowa M. Cornelia. Matka Gracchów. Wydawnictwo Filomaty. Lwów, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Bibljoteczka żydowska. Lag-Beomer i Szawuot. Serja I: Święta żydowskie. Redagują i wydają M. Tauber i J. Wajngarten. Warszawa — do bibljotek szkół z żydowskim i z hebrajskim językiem nauczania.

Bibljoteczka żydowska. Święto Pesah. Serja I: Święta żydowskie. Redagują i wydają M. Tauber i J. Wajngarten. Warszawa — do bibljotek szkół z żydowskim i z hebrajskim językiem nauczania.

Biliński J. Dąbrowski w Poznaniu. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Z cyklu: Obrazki historyczne. Nr. 67. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1933 — dla młodzieży od 11 do 15.

Burdecki F. Rakietą na Merkury. Przygody i podróże. Tygodnik dla młodzieży 6 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Burdecki F. Pogromca świata. Przygody i podróże. Tygodnik dla młodzieży. 17. Warszawa — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Burdecki F. Światy planetarne. Polska i świat współczesny. Bibljoteka młodzieży. Z cyklu: Zdobywcy świata. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Burdecki F. Lot w stratosferę. Polska i świat współczesny. Bibljoteka młodzieży. 24. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Buyno - Arctowa M. Wielka menażerja. Moje książeczki Nr. 7. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa — dla dzieci od lat 7 do 9.

C h e r v i l l e. Wspomnienia psa. Przekład S. Rawskiej. Bibljoteka książek błękitnych. Nr. 138. Nakładem Księgarni Wydawniczej „Polska Zjednoczona". Warszawa — dla młodzieży od lat 11 do 15.

C o n r a d J. Lord Jim. Opowieść. Przełożyła Aniela Zagórska. Wydawnictwo Domu Książki Polskiej. Warszawa, 1933 — dla młodzieży od lat 15.

Czasopismo Geograficzne. Kwartalnik Zrzeszenia Pol. Nauczycieli Geografji, Towarzystwa Geograficznego we Lwowie oraz Towarzystwa Geograficznego w Poznaniu. Skład Główny. Książnica - Atlas. Lwów—Warszawa jako wydawnictwo zalecone do bibljotek nauczycielskich wszelkich typów.

Czasopismo: „Wiedza i Życie". Miesięcznik. Warszawa — do bibljotek uczniów szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz zakładów kształcenia nauczycieli.

D e d i o St. Igrzyska olimpijskie. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Z cyklu: Obrazki obyczajowe. Nr. 40. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1933 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

D e m e l Fr. i L i p i ń s k i. W. Pułkownik Leopold Lis-Kula. Wydawnictwo Komitetu Budowy Pomnika Pułkownika Lisa-Kuli. Warszawa, 1932 — za poleconą do użytku szkolnego, jako książkę do bibljotek szkolnych dla młodzieży szkół wszelkich typów oraz bibljotek nauczycielskich.

D e o t y m a (Jadwiga Łuszczewska). Panienka z okienka. Wydanie 4. Wydawnictwo Domu Książki Polskiej. Warszawa, 1935 — dla młodzieży od lat 15.

D o b r z y ń s k a - R y b i c k a L. Powodzenie życiowe. Gawędy harcerskie z dziedziny psychologji, socjologji i etyki. Poznań, 1934. Jan Jachowski. Księgarnia Uniwersytecka — dla młodzieży od lat 15.

D o l i ń s k i J a r o s ł a w Dr. Inż. Ćwiczenia szkolne z dziedziny gazu węglowego. Nakładem „Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich". Kraków, 1934 — dla nauczycieli szkół ogólnokształcących.

D r e w n o w s k i K., K l i n g K., K w i a t k o w s k i E u g., L e ś n i a ń s k i W., M o d z e l e w s k i J., S u c h o w i a k L., Ś w i ę t o s ł a w s k i W., W a s i l e w s k i L. Profesor dr. Ignacy Mościcki. Życie i działalność na polu nauki i techniki. Warszawa, 1934. Nakładem Komitetu uczczenia 30-lecia pracy naukowej profesora dr. Ignacego Mościckiego, Prezydenta Rzeczypospolitej. Z zasiłku Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecnia Publicznego — do bibljotek nauczycielskich szkół wszystkich typów.

D y a k o w s k i B. Przygody rodziny jeżów. Moje książeczki Nr. 9. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa — dla dzieci od lat 7 do 9.

F r a n t z W. Z bocianich wypraw i przygód. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1934 — dla dzieci od lat 9 do 11.

G ą s i o r o w s k i W. Somosierra. Opowieść dziejowa. Wydanie III. Wydawnictwo Domu Książki Polskiej. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Górska H. Chłopcy z ulic miasta. Polska i świat współczesny. Bibljoteka młodzieży. Z cyklu: W jednym szeregu. Wydawnictwo Gehethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Gumowski Marjan. Zaczęło się od grosza. Bibljoteka Szkoły Powszechnej Nr. 49. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1933 — dla uczniów wyższych klas szkół powszechnych oraz dla uczniów I i II klasy gimn.

Huber Ignacy. Jak wykonać samemu pomoce naukowe ze szkła i innych materjałów. Część III. Nakładem „Naszej Księgarni". Warszawa, 1932 — dla uczniów szkół powszechnych i średnich, oraz jako książkę pomocniczą, zaleconą dla nauczycieli tychże szkół.

Izdebska Stanisława. Jak się lepi garnki? Bibljoteka Szkoły Powszechnej Nr. 88. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów, 1934 — jako książkę pomocniczą, dozwoloną do bibljotek uczniowskich dla uczniów szkoły powszechnej.

Jagmin. Księżniczka i zły duszek. Bajka. Moje książeczki Nr. 5. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa — dla dzieci od lat 7 do 9.

Jagmin. Midas król złota. Opowiadanie. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa. Moje książeczki Nr. 6 — dla dzieci od lat 7 do 9.

Janowski Al. W stolicy. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: Po ziemiach polskich. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Jażdżewski Konrad. Co to jest prehistorja i w jaki sposób bada przeszłość. Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Warszawa, 1934 — dla uczniów IV klasy gimnazjalnej. (Łatwiejsze rozdziały tej książki mogą być wyzyskane także przez uczniów I klasy gimnazjalnej.

Kannówna M. Leśne czary. Zajmujące czytanki przyrodnicze. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Kawałkowski Aleksander. Z dziejów odbudowy Państwa. Szkice. Nakładem Wojskowego Instytutu Naukowo - Wydawniczego. Warszawa, 1933 — dla uczniów najwyższych klas szkoły średniej.

Konarski Kazimierz. Warszawa. Bibljoteka Szkoły Powszechnej Nr. 21. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie. Lwów, 1933 — dla uczniów klas wyższych szkoły powszecnej.

Konarski K. Tajemnica zegara królewskiego. Bibljoteka Iskier. T. 49. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa — dla młodzieży powyżej lat 11.

Konopnicka M. Poezje dla dzieci. Wybór 200 utworów wierszowanych. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1934 — dla dzieci od lat 9 do 11.

Korczak J. Król Maciuś Pierwszy. Powieść. Wydanie II. Towarzystwo Wydawnicze. Warszawa, 1925 — dla młodzieży od lat 15.

Korpała J. Maszerują strzelcy, maszerują... Z cyklu: Wojsko polskie. Nr. 59.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1933 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Kraszewski J. I. Rzym za Nerona. Obrazy historyczne opracowane dla młodzieży. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Lwów, 1933 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Krzemieniecka L. Cudowne okulary. Nakład Towarzystwa Wydawniczego „Bluszcz". Warszawa — dla dzieci od lat 7 do 9.

Krzewiński J. Bieg maratoński. Bibljoteka Książek Błękitnych. Nr. 155. Skład główny w Księgarni Nowości. Warszawa — dla dzieci od lat 9 do 11.

Kwiatkowski Eugenjusz. Dysproporcje. Rzecz o Polsce przeszłej i obecnej. Wydanie II. Wydawnictwo Bibljoteka T. S. L. w Krakowie — dla uczniów najwyższych klas szkoły średniej ogólnokształcącej, oraz jako książkę pomocniczą dla nauczycieli szkół wszelkich typów.

Lepecki Mieczysław. B. W blaskach wojny. Wydanie II. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa — dla uczniów III klasy gimnazjalnej.

Lepecki Mieczysław kpt. Od Sybiru do Belwederu — dla uczniów wyższych klas szkoły powszechnej.

Lepecki M. B. Podróż do Egiptu. Wrażenia z podróży, odbytej w roku 1932 z Marszałkiem Piłsudskim. Warszawa — dla młodzieży od lat 15.

Lewicka M. A. J. Fabrykant zabawek. Bibljoteka Książek Błękitnych. Nr. 172. Warszawa — dla dzieci od lat 11 do 15.

Lipkowska Z. Gdynia. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Z cyklu: Miasta polskie. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1933 — dla dzieci od lat 9 do 11.

Łoś St. Obrońcy fazendera. Przygody i podróże. Tygodnik dla młodzieży Nr. 16. Warszawa — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Machniewicz St. Estetyka życia codziennego. Nakładem Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1934 — dla młodzieży od lat 15.

Machniewicz St. W grobowcu Tut-Ankh-Amona. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Nr. 7. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Makowski Wacław prof. Rzeczpospolita. Co każdy obywatel o Państwie wiedzieć powinien. Instytut Wydawniczy Bibljoteka Polska. Warszawa, 1935 — dla uczniów VII klasy szkoły powszechnej oraz jako książkę pomocniczą dla nauczycieli szkół powszechnych.

Makuszyński K. Uśmiech Lwowa. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: Po ziemiach polskich. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Malecki K. Biała śmierć. Przygody i podróże. Tygodnik dla młodzieży. Nr. 4. Warszawa — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Mączka J. Starym szlakiem. Wydanie II. Główna Księgarnia Wojskowa — dla młodzieży od lat 15.

Misiewicz Jan. Służba policji państwowej. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Nr. 31. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1933 — dla uczniów szkoły powszechnej.

Morcinek G. Łysek z pokładu Idy. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Z cyklu: Obrazki obyczajowe. Nr 45. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych — Lwów, 1933 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Morcinek G. W zadymionym słońcu. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1933 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Morcinek G. Śląsk. Nakładem Wydawnictwa Polskiego (R. Wegener). Poznań — dla uczniów gimnazjum, oraz jako książkę pomocniczą dla nauczycieli szkół wszelkich typów.

Morcinek G. Dzieje węgla. Wydanie II. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: Ujarzmiamy żywioły. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Morcinek G. Duńskie serce. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: W jednym szeregu. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Mortkowiczówna H. Skarby ziemi. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: Po ziemiach polskich. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Moszyńska J. Wiewióreczki. Bibljoteka Książek Różowych. Nr. 51. Warszawa, 1928 — dla dzieci od lat 9 do 11.

Naglerowa H. Ludzie prawdziwi. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: Bohaterzy. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Nowakowski Z. Puhar Krakowa. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: Po ziemiach polskich. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1933 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Olechowski G. Cnota żołnierska. Bibljoteka Książek Błękitnych. Nr. 174 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Osińska J. Na Jamboree. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: W jednym szeregu. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Ossendowski F. A. Afryka, kraj i ludzie. Polska i świat współczesny. Bi-

bljoteka Młodzieży. Z cyklu: Człowiek w pięciu częściach świata. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — do bibljotek szkolnych.

Ossendowski F. A. Zagończyk. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa, 1931 — dla młodzieży od lat 12.

Papée Fryderyk. Święty Kazimierz Królewicz Polski. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Nr. 48. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1933 — dla uczniów starszych klas szkoły powszechnej, oraz do bibljotek uczniowskich dla uczniów młodszych klas gimnazjum.

Parandowski Jan. Przygody Odyseusza według Odysei Homera. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych, Lwów — do bibljotek uczniowskich w gimnazjach, zwłaszcza zaś dla uczniów I klasy gimnazjalnej.

Parandowski Jan. Wojna Trojańska, według Iljady Homera. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych, Lwów — do bibljotek uczniowskich w gimnazjach, zwłaszcza zaś dla uczniów I klasy gimnazjalnej.

Pawłowski Bronisław. Somosierra. Bibljoteka Szkoły Powszechnej Nr. 83. — dla uczniów VI klasy szkoły powszechnej.

Pawłowski Bronisław. Stoczek. Bibljoteka Szkoły Powszechnej Nr. 84. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1934 — dla uczniów szkół powszechnych, oraz dla uczniów gimnazjum.

Piłsudski J. Pisma wybrane. Wyboru dokonał i wstępem zaopatrzył K. Kosiński. Wydanie II., rozszerzone. Wydawnictwo T-wa Kultury i Oświaty. Warszawa, 1934 — za poleconą do bibljotek szkolnych dla młodzieży od lat 15.

Pohoska H. i Wysznacka M. Śladami ojców. Część I i II. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie, 1934 — dla uczniów V klasy szkoły powszechnej.

Pohoska A. Syn Kujaw. (Jan Kasprowicz). Bibljoteka Książek Błękitnych. Tom 158. Skład główny w Księgarni Nowości. Warszawa — dla młodzieży od lat 11 do 14.

Poker J. Płyną polskie okręty... Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: Budujemy państwo. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Poker J. Niezwykłe przygody Piotrusia Konkola. Przygody i podróże. Tygodnik dla młodzieży. 14. — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Poker Jim. Przygoda „D. 14" Przygody i podróże. Tygodnik dla młodzieży 10. Warszawa — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Pomarański St. Józef Piłsudski. Życie i czyny. Wydanie XII. Warszawa. Księgarnia G. Szylinga, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Przegląd Geograficzny. Organ Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Warszawa, ul. Nowy Świat 72 — jako wydawnictwo do bibljotek nauczycielskich wszelkich typów.

Przyborowski W. Namioty Wezyra. Powieść historyczna z czasów

Jana III. Wydanie nowe. Wydawnictwo Domu Książki Polskiej. Warszawa, 1935 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Rómmel J. gen. Wspomnienie z bojów kawalerji. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: Walki o niepodległość. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 15.

Saliński St. M. Pod Banderą Syreny. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: Człowiek w pięciu częściach świata. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Seifert T. Polskie i zagraniczne instytucje popierania eksportu. Lwów, 1932. Nakładem własnym. Skład główny w księgarniach Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa — do bibljotek nauczycielskich średnich szkół handlowych.

Silnicki Tadeusz. Klasztory. Bibljoteka Szkoły Powszechnej Nr. 15. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie. Lwów, 1933 — dla uczniów trzech najwyższych klas szkół powszechnych.

Sinko Tadeusz. Hellada i Roma w Polsce. Przegląd utworów na tematy klasyczne w literaturze polskiej ostatniego stulecia. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie. Lwów, 1933 — jako książkę zaleconą do bibljotek nauczycielskich w szkołach średnich ogólnokształcących.

Sinko Tadeusz. Literatura grecka. Tom I. Część I.: Literatura archaiczna (W. IX — VI) oraz Tom I. Część II: Literatura klasyczna (W. V —IV przed Chr.). Nakładem Polskiej Akademji Umiejętności w Krakowie, 1932 — dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących.

Sinko T. Sen o chlebie i ziemniaku. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Z cyklu: Przedmioty mówią. Nr. 97. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Sokołowski Jan Bogumił Dr. O ptaszkach, gniazdach i pisklętach. Bibljoteka Szkoły Powszechnej Nr. 27. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1933 — dla uczniów klas V—VII szkół powszechnych.

Staszewski J. Zwycięstwo pod Wiedniem. Z cyklu: Słynne bitwy polskie. Nr. 60. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1933 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Szelburg - Zarembina Ewa. Tajemnica Czeremoszu. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: Po ziemiach polskich. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Szelburg - Zarembina Ewa. Dom wielki jak świat. Polska i świat współczesny. Bibljoteka Młodzieży. Z cyklu: Bohaterzy. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Szewczenko T. Tom II poezij 1837—1842 za redakcjeju Pawła Zajcewa. Ukraińskyj Naukowyj Instytut, 1934, Lwów — do bibljotek nauczycielskich.

Święta narodowe Polski odrodzonej i uświadomienie obywatelskie. Ułożył Ch.

Eljezer Fränkel — do bibljotek szkolnych dla nauczycieli szkół z hebrajskim i z żydowskim językiem nauczania.

Taszycki Witold. Apostołowie Słowian św. Cyryl i Metody. Bibljoteka Szkoły Powszechnej Nr. 55. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1933 — dla uczniów I-szej i II-giej klasy gimnazjalnej.

Taszycki Witold. Gwary ludu polskiego. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Z cyklu: „Co wiesz o Polsce" Nr. 94. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie. Lwów, 1934 — do bibljotek uczniowskich w szkołach powszechnych i gimnazjach.

Taszycki Witold. Nasza mowa ojczysta. Bibljoteka Szkoły Powszechnej. Z cyklu: „Co wiesz o Polsce" Nr. 38. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie. Lwów, 1933 — do bibljotek uczniowskich w szkołach powszechnych i gimnazjach.

Teoplitz - Mrozowska J. Moja wyprawa na Pamiry w roku 1929. Tłum. K. Jeżowa. Bibljoteczka geograficzno - podróżnicza. Wydawnictwo Książnicy - Atlas. Lwów—Warszawa — dla młodzieży od lat 15.

Tomaszewiczowa W. Bajki chińskie. Bibljoteka Książek Różowych. Nr. 152. Warszawa, 1933 — dla dzieci od lat 9 do 11.

Uruski Antoni. Hymn młodzieży P. C. K. na chór męski i dwugłosowy. Słowa Aliny Krysowskiej. Nakład własny — dla uczniów szkół wszelkich typów.

Wasilewska W. Historja o człowieku pierwotnym. Bibljoteka Książek Różowych Nr. 168. Warszawa — dla dzieci od lat 9 do 11.

Wasilewska W. Kryształowa Kula Krzysztofa Kolumba. Przymierze z książką. Bibljoteka Młodzieży. Tom. I. Wydawnictwo B-ci Drapczyńskich. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Visentini O. Zwycięstwo nart. Przekład Wł. Wielińskiej. Warszawa. Wydawnictwo B-ci Drapczyńskich — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Zakaszewski Czesław. Własną pracą. Bibljoteka Szkoły Powszechnej Nr. 16 — dla uczniów III szczebla szkół powszechnych, zwłaszcza wiejskich, oraz dla uczniów I klasy gimnazjum.

Zakrzewska H. Białe róże. Powieść dla młodzieży z czasów inwazji bolszewickiej. Wydanie IV. Warszawa, 1934. Wydawnictwo Domu Książki Polskiej — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Zdziarska - Zaleska M. W okopach. Wydawnictwo Koła Wydawniczego Oficerów Korpusu Sanitarnego. Warszawa, 1934 — dla młodzieży od lat 15.

Zieliński Tadeusz. Religja Rzeczypospolitej Rzymskiej. Część I. Nakładem Wydawnictwa J. Mortkowicza. Towarzystwo Wydawnicze w Warszawie. Warszawa—Kraków, 1933 — do bibljotek nauczycielskich w szkołach średnich ogólnokształcących.

Zierhoffer August. Problem przeludnienia w świetle geografji. Wyda-

wnictwo Wyższej Szkoły Handlu Zagranicznego we Lwowie. Lwów, 1932 — dla uczniów VIII klasy gimnazjalnej.

Żawrocki Oskar. Hazena, gra sportowa dla drużyn żeńskich i męskich. Bibljoteczka Harcerska Nr. 4. Nakładem Księgarni św. Wojciecha. Poznań, 1929 — do bibljotek uczniowskich szkół wszelkich typów.

Żeleński T. (Boy). Balzak. Wielcy ludzie. Bibljoteka życiorysów. Tom III. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1934 — dla młodzieży od lat 15.

Życki - Małachowski L. Przygody i podróże. Tygodnik dla młodzieży. 13 — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Życki - Małachowski L. Tajemnica Kiang Czenga. Przygody i podróże. Tygodnik dla młodzieży. Nr. 5. Warszawa — dla młodzieży od lat 11 do 15.

Kalendarz Nauczycielski P. K. O. na rok szkolny 1935/1936.

Nawiązując do ogłoszenia na str. 428 w sprawie „Dnia Oszczędności", podaje się do wiadomości, że Pocztowa Kasa Oszczędności wydała Kalendarz Nauczycielski P. K. O.

Treść kalendarza oprócz zwykłych informacyj kalendarzowych stanowią komunikaty: Organizacja roku szkolnego i dni wolne od zajęć szkolnych, Władze szkolne (Min. Wrop, Kuratorja, Obwody), Co to jest P. K. O., O Szkolnych Kasach Oszczędności. Okólnik Min. W. R. O. P. w sprawie Szkolnych Kas Oszczędności, Statut Szkolnej Kasy Oszczędności, Działalność Propagandowa P. K. O. na terenie szkolnym, „Młody obywatel", — miesięcznik gospodarczo-społeczny dla młodzieży, Pogadanka na „Dzień Oszczędności", O turystyce.

Ze względu na powyższą treść, Kalendarz Nauczycielski może być przydatny każdemu nauczycielowi.

Nadesłane.

Stowarzyszenie zarejestr. „Na Tropie".

Krąg Rady. *Aleksander Kamiński.* Nakładem „Na Tropie", Katowice 1935 r. Cena 4 zł.

„Krąg Rady", trzeci tom trylogji zuchowej A. Kamińskiego (t. I „Antek Cwaniak", t. II „Księga Wodza Zuchów") jest zbiorem gawęd dla instruktorów zuchowych i omawia zasadnicze problemy zuchowania.

Dokąd Zdążamy. Część I. *Dr. Michał Grażyński,* Przewodniczący Z. H. P. Nakładem „Na Tropie", Katowice 1935 r. Cena 80 gr.
Siedem krótkich, zwartych, rozdziałów składa się na treść tej książki.

Wytyczają one drogi pracy programowej Harcerstwa Polskiego, której naczelnem hasłem jest służba Polsce. Dr. M. Grażyński określa w swych zwięzłych gawędach człowieka, którego Ojczyźnie ma dać Harcerstwo obdarzone przez autora mianem „awangardy polskiej armji pracy".

Opowiadania z Życia Skauta Naczelnego. *E. sk.* Nakładem „Na Tropie", Katowice, 1935 r. Cena 1 zł.

Stow. „Na Tropie", chcąc umożliwić szerokiej masie młodzieży poznanie sylwetki twórcy organizacji skautowej Baden Powela, wydało książkę p. t. „Opowiadania z Życia Skauta Naczelnego". Książka ta zawiera opis barwnego, pełnego przygód i wesołych epizodów życia Baden Powella.

Gospodarstwo Obozowe. Stow. zarejestr. „Na Tropie", Katowice 1935 r. Cena 90 gr.

Autorkami „Gospodarstwa Obozowego" są harcerki-seminarzystki z Państwowego Seminarjum Nauczycielek Gospodarstwa w Warszawie. „Gospodarstwo Obozowe" zawiera materjał w zakresie odżywiania drużyn na wycieczkach i obozach dwutygodniowych, jadłospisy mięsne i jarskie, wskazówki do wykonania jadłospisów, urządzania spiżarni na obozie, badanie produktów, poucza o oszczędności paliwa, o pionierce gospodarczej i wskazuje wiele rzeczy niezbędnych przy obozowaniu, a nabytych długiem doświadczeniem.

Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa.

Wychowanie obywatelskie. *J. C. Almack.* Bibljoteka Przekładów Dzieł Pedagogicznych. T. XV. Książnica-Atlas, Lwów-Warszawa 1935. Str. 328.

W dziele Almacka, jak w ogóle w podręcznikach amerykańskich, uderza nas związanie nauki obywatelstwa ze społecznością lokalną, z jej problemami i zadaniami. Stanowisko takie, mające w Ameryce swoiste uzasadnienie historyczne, godzi się jednak z zasadą pedagogiczną rozpoczynania od rzeczy najbliższych wychowankowi. I dlatego „Wychowanie obywatelskie" Almacka, mimo odrębności środowiska, dla którego książka była napisana, może nam oddać usługi, podając pomysły wychowawcze odpowiednie dla naszych warunków.

Handel Detaliczny. *St. Górniak.* Książnica Atlas. Lwów-Warszawa 1935. Str. 208. Zł. 2·20.

Książka profesora Państwowego Gimnazjum Kupieckiego i wykładającego w Wyższej Szkole Handlu Zagranicznego we Lwowie dr. Ste-

fana Górniaka p. t. Handel Detaliczny zawiera całokształt zagadnień związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa handlu drobiazgowego. Omówiony materjał wskazują tytuły ustępów:

I. Wiadomości wstępne. II. Organizacja wewnętrzna. III. Kapitał przedsiębiorstwa. IV. Majątek przedsiębiorstwa. V. Wiadomości o wekslach. VI. Stosunki prawne przedsiębiorstwa. VII. Interesy handlowe. VIII. Zakupy. IX. Reklama. X. Sztuka sprzedawania. XI. Obliczanie kupieckie. XII. Księgowość. XIII. Korespondencja. Dodany na końcu wykaz literatury przedmiotu przynosi wskazówki orjentacyjne w ostatnich wydawnictwach, tyczących się poszczególnych zagadnień, omówionych w podręczniku.

Kultura Współczesna a Wychowanie Młodzieży. *Dr. B. Suchodolski.* Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa.

Książka ta, wydana przez Książnicę-Atlas jako 14 tom redagowanej przez dr. E. Łozińskiego Bibljoteki Współpracy Domu i Szkoły, daje analizę kultury współczesnej, zadań starszego pokolenia oraz przynosi szereg konkretnych wskazań wychowawczych.

Pod znakiem Pogoni. *E. N. Schummer-Szermentowski.* Nakład Książnicy-Atlas. Lwów-Warszawa.

„Pod znakiem Pogoni" — najnowsza książka Schummera-Szermentowskiego — daje obraz współczesnej Republiki Litewskiej. Autor nadał tej pracy charakter wrażeń podróżniczych — podróży tym razem urojonej. Zjawia się oto w kraju białej Pogoni niejako incognito, zamaskowany czapką — niewidką i skrzętnie notuje swoje wrażenia ze wszystkich przejawów tamecznego życia.

Wychowanie i nauczanie. *Dr. K. Sośnicki.* Przewodnik do wydawnictw podagogicznych i dydaktycznych. Cz. II, 1935, str. 396. Zł. 4·20.

„Wychowanie i nauczanie" obejmuje ogółem 219 dzieł pedagogicznych najpoważniejszych autorów i obcych w przekładach na język polski.

Całość książki rozpada się na dwie części, z których pierwsza obejmuje zestawienie alfabetyczne autorów i dzieł oraz przegląd tych dzieł ułożonych jako całości w cztery działy, a mianowicie: wydawnictwa encyklopedyczne, poświęcone wychowaniu, nauczaniu oraz organizacji i reformom szkolnictwa. Część druga podaje materjały dla opracowania poszczególnych zagadnień pedagogicznych zaczerpnięte z poprzednio wyliczonych dzieł. Znajdujemy tutaj siedem wielkich działów

tych zagadnień a mianowicie zagadnienia ogólne, zagadnienia psychologiczne, psychologji wychowawczej, wychowawcze, ogólne zagadnienia szkolnictwa, zagadnienia dydaktyczne i sprawy higjeny szkolnej.

Oglądanie obrazów i omawianie ich treści w szkole powszechnej. *A. Klar.* (Ze szczególnem uwzględnieniem klasy I). Książnica Atlas, Lwów-Warszawa. Str. 28. Zł. 0·40.

Opierając się na komplecie tablic ściennych W. Skoczylasa, autor wskazuje jak należy w pracy szkolnej podejść do oglądania tych tablic i zwraca uwagę na rolę, jaką mogą odegrać tablice w nauce czytania i pisania przy pomocy elementarza Falskiego, Kubskiego, Kotarbińskiego i innych.

Dzienny rozkład materjału naukowego dla III klasy miejskich i wiejskich publicznych szkół powszechnych. *St. Irzyk.* Nakład Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa. Str. 96. Cena zł. 2·40.

Dzienny rozkład materjału naukowego dla IV klasy szkół powszechnych. *St. Irzyk.* Nakład Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa.

Dzienne rozkłady materjału nauczania dla klasy III i IV, opracowane szerzej niż poprzednie zeszyty na klasę I, II i V, zawierają miesięczny podział materjału nauczania, a następnie oparte o niego szczegółowe dyspozycje lekcyjne i przygotowawcze ze wszystkich przedmiotów odpowiedniej klasy.

Zakład Narodowy imienia Ossolińskich.

Zarys Teorji Wychowania Fizycznego. *Dr. Eugenjusz Piasecki.* Wydanie 2. Stron XVI×413. Rycin 77. Cena zł. 16.

Nowy tom Bibljoteki Wychowania Fizycznego i Sportu, zainaugurowanej w r. 1925 pierwszem wydaniem Dziejów Wychowania Fizycznego tegoż autora, zawiera opracowanie polskie danego przedmiotu, w drugiem, poprawionem i rozszerzonem wydaniu. W części ogólnej autor kładzie podwaliny wiadomości zasadniczych. W szczegółowej przynosi systematyczny przegląd ćwiczeń cielesnych.

Wydanie drugie, pojawiające się w rok blisko po zupełnem wyczerpaniu pierwszego, uwzględnia w całej pełni bogaty dorobek upłynionego czterolecia. By nie rozszerzać zbytnio ram książki i nie uczynić jej za mało dostępną dla szkół interesowanych, autor znaczną część miejsca na konieczne przyczynki uzyskał kosztem skreśleń mniej niezbędnych wywodów pierwszego wydania. Pośród nowych badań nauko-

wych oczywiście uwzględnił nadewszystko wcale pokaźny dorobek polski. Największem z uzupełnień jest znaczne rozszerzenie działu o żywieniu, tak doniosłego dla kierowników obozów, kolonij i t. p.

Dajmy Polsce rodzimy kapitał. *Uhma Tadeusz.* Ruch oszczędnościowy i jego metoda. (Nakładem Samorządowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa 1935. Na treść składa się: Pojęcie oszczędności, Jak oszczędzały narody, Organizacje oszczędnościowe u nas i u obcych, Szkolne kasy oszczędności, Propagandy oszczędności, Jakich motywów używać w propagandzie, Konkursy oszczędności, Oszczędność w tradycji i literaturze, Rozdanie nagród, Opinje mężów stanu, Tematy do zadań szkolnych z matematyki, Bibljografja.

Materjał powyższy może być bardzo przydatny przy urządzaniu dnia oszczędności.

Mój śpiewnik. 16 pieśni dla dzieci na jeden głos (Książka pomocnicza dla uczniów) T. Mayznera . . . . 0·55
Mój śpiewnik 16 pieśni dla dzieci na jeden głos (Książka pomocnicza dla nauczyciela) T. Mayznera . . . . 1·—

dla szkół średnich

PUER ROMANUS. Czytanki łacińskie dla I kl. gimn. ogólnokszt. J. Kowalskiego, M. Goliasa . . . . 1·60
IUVENIS ROMANUS. czytanki łacińskie dla II kl. gimn. Prof. J. Kowalskiego, M. Goliasa . . . . 1·60
VIRI ILLUSTRES. Podręcznik do nauki jęz. łacińskiego dla III kl. gimn. ogólnokszt. M. Goliasa, J. Kowalskiego, J. Smereki . . . . . 1·60
GRAMATYKA GRECKA dla szkół średnich ogólnokszt. M. Auerbacha, M. Goliasa 4·10
THE FIRST YEAR OF ENGLISH. Podręcznik do nauki jęz. angielskiego na I. kl. gimn. Dr. Kl. Jastrochówny . . . . 1·60
Uwagi wstępne dla nauczycieli do podręcznika **THE FIRSTH YEAR OF ENGLISH.** Dr. Kl. Jastrochówny . . . . 0·30
PARLONS FRANÇAIS. podręcznik do nauki języka francuskiego dla I kl. gimn. O. Cieślińskiej, H. Nieniewskiej . . . , ... 1·60
Uwagi metodyczne do podręcznika **PARLONS FRANCAIS** O. Cieślińskiej, H. Nieniewskiej 0 95
LE FRANÇAIS TRAVAILLE. podr cznik do nauki języka francuskiego dla II kl gimn. O Cieślińskiej, H. Nieniewskiej . . . , . . 1·60
WIR LERNER DEUTSCH. Tom I i II. Podręcznik do nauki języka niemieckiego dla I kl. gimn. W. Dewitzowej, R. Kerna, G. Żółtkowskiej . . 1·60
WIR SPRECHEN DEUTSCH. Podręcznik do nauki języka niem. dla II kl. gimn. W. Dewitzowej, R. Kerna, H. Żółtkowskiej . . . . . 1·60
Uwagi metodyczne do podręcznika **WIR LERNEN DEUTSCH.** W. Dewitzowej, G. Żółtkowskiej . . . . 0·80
GEOMETRJA dla III kl. gimn. Z. Chwiałkowskiego, W. Schayera, A. Tarskiego 1·20

Kierownictwa szkół, względnie P. T. Nauczyciele z terenów województwa lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i wołyńskiego winni zamówienia skierowywać do **Oddziału Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie, Kurkowa 21.**

Należności prosimy wpłacać **na konto P. K. O. Nr. 505.425.**

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych
Oddział we Lwowie — ul. Kurkowa 21 — Telefon Nr. 228-47
Nr. konta P. K. O. 505.425

ukazały się:

DRUKI RACHUNKOWO-KASOWE

dla szkół

Wzór			Cena 1 arkusza Zł
Nr. 1.	—	Dziennik kasowy — okładka	—.23
„ 1.	—	„ „ — wkładka	—·19
„ 2.	—	Sprawozdanie z dziennika kasowego	—·04
„ 2. a.	—	Spis dokum. rach. do sprawozd. — okładka	—·04
„ 2. a	—	„ „ „ „ „ — wkładka	—·04
„ 3.	—	Plan finansowo-gospodarczy	—·04
„ 4.	—	Spraw. z wykon. planu finan.-gosp.	—·04

Nr. 5.	— Księga kontr. opłat uczniów (słuch). — okładka	—·19
„ 5.	— „ „ „ „ „ — wkładka	—·15
„ 6.	— Spraw. o liczbie uczn. (słuch.) o stanie wpłat	—·04
„ 7/14.	— Księga inwentarza — okładka	—·23
„ 7/14.	— „ „ — wkładka	—·19
„ 8/15.	— Biblj. Księga inwentarza — okładka	—·23
„ 8/15.	— „ „ „ — wkładka	—·10
„ 9/16.	— Księga materjałowa — okładka	—·04
„ /16.	— „ „ — wkładka	—·04

dla Kuratorjów

Wzór		Cena 1 arkusza Zł
Nr. 1.	— Plan finans.-gosp.	—·04
„ 2.	— Zest. planów fin.-gosp. Insp. Szkol	—·04
„ 3.	— Zest. planów fin.-gosp.	—·04
„ 4.	— Ogólne zestaw. planów fin.-gosp. z fund. spec.	—·04
„ 5.	— Księga główna — okładka	—·04
„ 5.	— „ „ — wkładka	·15
„ 6.	— Księga pomocnicza przych. fund. spec. „Taksa adm."— okładka	—·04
„ 6.	— „ „ „ „ „ „ „ — wkładka	—·04
„ 7.	— Księga pomoc. rozch. fund. spec. „Taksa adm." — okładka	—·25
„ 7.	— „ „ „ „ „ „ „ — wkładka	—·19
„ 8.	— Kontr. wykon. planów fin.-gosp. — okładka	—·25
„ 8.	— „ „ „ „ „ — władka	—·19
„ 9.	— Spraw. o obrot. na rach. fund. spec. „Taksa adm."	—·03
„ 10.	— Zestaw. spraw. roczn. z wykon. planów fin.-gosp. Insp. Szk.	—·04
„ 11.	— Zestaw. spraw. roczn. z wykon. planów fin.-gosp.	—·04
„ 12.	— Spraw. z wykon. planu fin.-gosp.	—·04
„ 13.	— Ogól. zest. z wyk. plan. fin.-gosp. z fund. spec. „Taksa adm."	—·04
„ 14/7.	— Księga inwentarza — okładka	—·23
„ 14/7.	— „ „ — wkładka	—·19
„ 15/8.	— Bibljot. księga inwentarza — okładka	—·23
„ 15/8.	— „ „ „ — wkładka	—·10

DRUKI UPOSAŻENIOWE

Nr. 16/9.	— Księga materjałowa — okładka	—·04
„ 16/9.	— „ „ — wkładka	—·04
„ 1.	Karta uposażenia	0·08
„ 2.	Karton przekładkowy	0·05
„ 3.	Wyciąg z karty uposażenia	0·03
„ 4.	Kartka skorowidza	0·01
„ 5.	Lista płacy (ark. tytułowy)	0·04
„ 5. a.	„ „ (ark. wkładkowy)	0·03
„ 5. b.	„ „ (format mały)	0·03
„ 6.	Ewidencja listy płac (ark. tytułowy)	0·03
„ 6. a.	„ „ „ (ark. wkładkowy)	0·05

Warunki prenumeraty:

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego Kur. O. S. Lw. wynosi 6 złotych, która może być uregulowana w 4 ratach kwartalnych. Cena numeru pojedyńczego wynosi 60 groszy. Prenumeratę wpłacać należy wyłącznie na Konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego — Administracja Dziennika Urzędowego we Lwowie.

Cena ogłoszeń; Cała strona 120 zł., pół strony 65 zł., ćwierć strony 35 zł.

Adres Redakcji i Administracji:

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie, ul. Karmelicka l. 4.

„Drukarnia Polska" Lwów, Krasickich 18 a. — Tel. 229-19.